

Generaltullstyrelsens
underdåniga skrifvelse

den 23 Oktober 1876

i

hvad densamma innefattar infordradt utlåtande

öfver

Löneregleringskomiténs

den 12 Oktober 1876

afgifna underdåniga betänkande och förslag till lönereglering m. m.

för

Generaltullstyrelsen.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1876

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Då Generaltullstyrelsen nu går att inför Eders Kongl. Maj:t i underdånighet framlägga förslag till reglering af tullverkets aflönings- och utgiftsstaten för år 1878 och dervid, med iakttagande af dessa staters uppställning, har

att först yttra sig om lönestaten för sjelfva *centralverket eller Generaltullstyrelsen och de densamma omedelbart underlydande kontor*, har Styrelsen ansett sig böra i sammanhang härmed besvara Eders Kongl. Maj:ts Nådiga remiss den 19 innevarande månad, hvarigenom Styrelsen erhållit Nädig befallning att inkomma med underdånigt utlåtande öfver det af Lönereglerings-komitéen den 12 dennes afgifna betänkande angående lönereglering m. m. för Generaltullstyrelsen, hvilket betänkande åtföljes af förslag till stat för Styrelsen, att tillämpas från och med år 1878 eller samma år, Styrelsens statsregleringsförslag afser.

I det från Styrelsen sålunda infordrade utlåtandet har Styrelsen trots sig icke behöfva inrymma någon mera fullständig redogörelse för innehållet af komiterades redan till trycket befordrade betänkande, utan endast för sina yttranden öfver betänkandets särskilda delar iakttagit samma ordningsföljd, som förekommer i betänkandet och hvilken dessutom är bäst afpassad efter de särskilda frågornas samband med och förhållande till hvarandra.

*Organisationsfrågor.
Beslutanderätten.*

Den första fråga, komitéen framställt till nådig pröfning, afser en väsentlig förändring i Styrelsens nuvarande organisation, i det att dels *beslutanderätten*, hvilken hittills tillhört verkets Chef ensam i alla förekommande ärenden, under det att de båda departementscheferne egt endast rådgifvande röst och reservationsrätt, skulle utöfvas samfäldt med afseende å vissa, af komitéen uppgifna ärenden, för hvilka handläggningen inom Styrelsen således skulle blifva kollegial både hvad anginge öfverläggning och beslut, dels ock formen för behandlingen af öfriga ärenden, i hvilka beslutanderätten fortfarande tillkomme Chefen allena, skulle så tillvida ändras, att dessa ärenden i stället för att såsom hittills föredragas inför Chefen i närvaro af båda departementscheferna, hvilka egde lika skyldighet att uttala sin mening öfver hvarje förekommande ärende, skulle afgöras af Chefen, efter det han inhemtat endast vederbörande föredragandes mening, derest icke Chefen för något visst mål funne erforderligt att tillkalla annan ledamot af Styrelsen för rådplägning.

Såsom nyss antyddes är formen för ärendenas behandling hos Styrelsen för närvarande kollegial med afseende på öfverläggningen eller Styrelsen är, såsom det heter i § 1 af Nådiga Instruktionen den 15 Juli 1825, kollektiv i rådslagen öfver alla der förekommande ärenden, och departementscheferna äro, enligt § 3, skyldige att *begge* vara tillstädes vid afgörandet af alla mål och att till protokollet yttra sina tillstyrkanden och meningar i de fall, då de äro skiljaktiga från Generaltulldirektörens beslut,

dem de eljest anses hafva biträdt. Denna form för ärendenas handläggning kan möjligen synas hinderlig för det mera skyndsamma afgörande, åtskilliga till styrelsens pröfning hörande ärenden oeftergifligen kräfva; men någon olägenhet i sådant afseende har dock hittills icke behöft uppstå, när båda departementscheferna i detta verk äro och måste vara dagligen tillstädes på embetsrummet, hvarföre något hinder icke heller mött att *emellan* de två gånger i veckan inträffande ordinarie sessionsdagarne föredraga ärenden af mera brådskande natur, i hvilka beslutet icke bort uppskjutas till nästinträffande ordinarie session. Till exempel härpå kan anföras, att de många framställningar och ansökningar, hvilka isynnerhet under seglationstiden medelst telegram göras hos Styrelsen af underordnade myndigheter eller trafikanter, i regeln blifva samma dag af Styrelsen likaledes på telegrafisk väg besvarade. Fördelen af båda departementschefernas närvaro vid föredragningen har deremot visat sig vara den, att de sättas i tillfälle att erhålla kännedom om de till hvarandras föredragning hörande ärenden, hvilket måste vara af synnerligen stor vikt för befordrande af den enhet i beslut, som för förvaltningens behöriga gång är ett oundgängligt vilkor. Låter man deremot enligt komiténs förslag en större mängd, ja den till antalet största mängden af ärenden afgöras af Generaltulldirektören i närvaro endast af vederbörande föredragande, kan väl den erforderliga enheten i beslut anses betryggad derigenom att Chefen har beslutanderätten i alla dessa frågor förenad i sin hand, men å andra sidan måste dock den nuvarande anordningen erbjuda större garantier i detta afseende och värdet af det biträde och det råd, Chefen erhåller af föredraganden, måste minskas i samma mån denne sednare är mera främmande för förvaltningens gång inom andra delar, än som tillhöra hans egen föredragning. Olägenheterna af ett dylikt förhållande måste ännu mera göra sig gällande, då någon af Styrelsens ledamöter skall vid Chefens frånvaro företräda honom och utöfva den Chefen tillkommande myndighet. Ehuru Styrelsen således icke anser sig böra för sin del tillstyrka komiténs förslag om ändrad ordning för ärendenas föredragning åtminstone i den utsträckning, komitén deråt gifvit, medgifver Styrelsen dock, att en mängd ärenden förekomma af särdeles underordnad beskaffenhet, eller der fråga endast är om otvetydig tillämpning af ett Styrelsens föregående beslut, såsom vid utanordnande af medel för af Styrelsen redan beslutade utgifter, eller der eljest vid beslutets fattande något utrymme för olika meningar knappt kan anses förefinnas. För dylika ärenden låter det af komitén föreslagna förenklade föredragningssättet väl tillämpa sig, och derigenom

skulle således, om än icke i den grad, komitén åsyftat, åtminstone i viss mån tidsbesparing för ledamöterna beredas, enär af departementscheferna, eller såsom dessa tjenstemän enligt komiténs förslag skulle benämnas, byråcheferna, någon annan än föredraganden icke behöfde offra tid åt dessa ärendens handläggning. Att särskilja de ärenden, hvilka enligt Styrelsens åsigt borde undantagas från den kollektiva behandlingen och göras till föremål för en mera förenklad handläggning enligt komiténs förslag, har Styrelsen emellertid icke ansett för närvarande böra ifrågakomma, utan lämpligare kunna uppskjutas, till dess Styrelsen får tillfälle att afgifva underdånigt förslag till förändringar i den för Styrelsen gällande instruktion, efter det i nåder afgjort blifvit, om och i hvad mån de af komitén väckta förslag skola läggas till grund för en förändrad organisation af Styrelsen och dess kontor. Styrelsen kommer dock att angående beskaffenheten utaf vissa af de ärenden, komitén ansett böra handläggas endast af verkets Chef och vederbörande föredragande, närmare yttra sig här nedan i sammanhang med den andra delen af komiténs ofvanomförmälda förslag eller frågan om ändrad form för *beslutanderättens* utöfvande för vissa ärenden, hvilka skulle blifva föremål för kollegial behandling såväl hvad anginge öfverläggning som beslut.

Då komiténs förslag i denna del, i olikhet med hvad vid embetsverks förändrade organisation vanligen afses, naturligtvis icke kan vare sig medföra någon minskad utgift för statsverket eller leda till en mera förenklad handläggning af de embetsverket tillhörande göromål, måste grunden till det ifrågavarande förslaget vara att söka uti en af komitén hyst åsigt, att vissa af de hos Generaltullstyrelsen förekommande ärenden med afseende å ordningen för deras behandling kräfvat former, som bättre än de nuvarande betrygga dessa ärendens afgörande på ett med hänsyn till deras beskaffenhet tillfredsställande sätt. Komitén uttalar ock denna sin åsigt ganska tydligt, då den yttrar, att vissa ärenden så väl inom Generaltullstyrelsen som inom andra verk synas påkalla »den garanti för ett moget bedömande och ett oväldigt afgörande, som det kollegiala behandlingssättet erbjuder». Om nu, änskönt ett sådant uttalande från komiténs sida föreligger, Styrelsen, hvilken icke lärer få undandraga sig att låta sitt underdåniga utlåtande omfatta jemväl denna del af komiténs förslag, måste förklara sig icke kunna för sin del biträda komiténs mening om lämpligheten af den ifrågasatta organisationen, inser Styrelsen väl den grannliga ställning, hvori Styrelsen vid detta yttrandes afgifvande försattes. Styrelsen är icke i tillfälle att afgifva något omdöme om de

särskilda förhållanden, hvilka må hafva synts komitén påkalla en förändring i den bestående organisationen, men den noggranna kännedom Styrelsen måste ega om naturen af den förvaltning som är Styrelsen anförtrodd torde förklara, hvarföre ett yttrande i ämnet från Styrelsens sida bör kunna tjena åtminstone till någon ledning vid den afgörande pröfning, som skall komma komiténs förslag till del.

Sedan under föregående tider tullverkets förvaltning handhafs under ofta vexlande, särdeles skiljaktiga former, har, efter Generaltullstyrelsens inrättande på grund af Nådiga brefvet den 24 November 1824, organisationen af detta verk varit i hufvudsak oförändrad sådan den bestämdes genom den ännu gällande Nådiga instruktionen af den 15 Juli 1825. Vid tiden för denna instruktions utfärdande var den kollegiala formen förherskande inom de centrala förvaltningsverken och särskildt hade den varit gällande med afseende å tullförvaltningen, inom hvilken den centrala myndigheten under olika tider tillkommit än Kammar-, än Kommerskollegium, än särskilda direktioner, som voro inrättade isynnerhet under tider, då tullinkomsterna voro af Kronan bortförpaktade, men hvilka direktioner i allmänhet icke voro oberoende af vederbörande kollegium, som i sin hand alltid bibehöll en del af förvaltningsbestyren. En afgörande brytning med denna kollegiala förvaltningsform skedde, såsom ofvan är nämnt, då vid Generaltullstyrelsens tillkomst i spetsen för denna förvaltningsgren ställes *en* chef med rätt att ensam besluta och biträdd af två rådgifvande departementschefer. Denna förvaltningsform, hvilken, enligt hvad komitén ock erinrat, var, hvad tullverket angår, förordad af Rikets Ständers särskilda utskott vid 1823 års riksdag i dess betänkande angående regleringen af rikets styrelseverk, vann snart vidare tillämpning vid organiserandet af en särskild styrelse öfver rikets fängelser och arbetsinrättningar, och under de sedermera förflutna femtio åren har det ena förvaltande verket efter det andra, vare sig verket blifvit nyinrättadt eller ombildadt, erhållit samma organisation med en allena beslutande chef och rådgifvande föredragande ledamöter, utan att den långvariga och mångsidiga erfarenhet, som derigenom kunnat förvärfvas om denna förvaltningsforms förmåga att fylla sin uppgift, hittills synes hafva gifvit anledning att underkänna dess fulla ändamålsenlighet. Sådan var åtminstone uppfattningen hos den komité, som den 26 Maj 1859 afgaf betänkande angående förändrad organisation af rikets styrelse- och förvaltningsverk; och att icke på senare tider någon förändrad åsigt i detta afseende i allmänhet gjort sig gällande, derom vittnar, bland annat, den omständigheten, att då ett

förvaltande verk, Generalpoststyrelsen, för icke längre tillbaka än år 1873 erhöll förnyad Nådigt instruktion, fråga, Styrelsen vederligen, ej förevar om någon rubbning i nyssnämnda, inom detta verk redan länge tillämpade organisationsform; ja, till och med uti ett innevarande år afgifvet betänkande af den komité, som hade erhållit Nådigt uppdrag att uppgöra förslag till reglering af förvaltningen af Kronans fasta egendomar, hvilken förvaltning hittills hufvudsakligen varit anförtrodd kollegialt inrättade embetsverk, har grundsatsen om en allena beslutande chef med rådgifvande föredragande blifvit följd vid den af nämnde komité föreslagna organisationen af det nya embetsverk, som skulle anordnas för handhafvande af den maktpåliggande domänförvaltningen. Om än denna organisation emellertid med afseende å de centrala förvaltande verken icke vunnit allmänare tillämpning inom vårt land förrän under de senaste femtio åren, har den dock sedan vida längre tider tillbaka varit och är fortfarande gällande för länsstyrelserna — myndigheter, hvilka, jemte omfattande och mångskiftande förvaltningsbestyr, utöfva en vidsträckt domsrätt i administrativa och ekonomiska mål och tillika handlägga utsökningsärenden, hvilka, åtminstone för närvarande, ofta innefatta ganska svårlösta frågor och alltid beröra enskildes rätt. I trots af detta och ehuru allmänna uppmärksamheten på senare tider varit riktad på frågan om en förändrad organisation af landtstaten, för hvilket ändamål jemväl varit tillsatt en särskild komité, som nyligen afslutat sina arbeten, har, så vidt styrelsen känner, icke förnummits någon så beskaffad mening, enligt hvilken det skulle vara behöfligt att genom kollegiala former inskränka i vissa fall den landshöfdingarne af ålder tillkommande allena beslutanderätt. — För öfrigt har den komité, hvars betänkande utgör föremål för denna granskning, gifvit det bästa erkännande åt ifrågavarande förvaltningsforms lämplighet uti sina redan afgifna förslag till ombildning af några hittills kollegialt anordnade embetsverk, såsom Statskontoret, Förvaltningen af sjöärendena och Sundhetskollegium, hvilka enligt komiténs åsigt borde förändras till styrelseverk med en ensam beslutande chef och rådgifvande byråchefer, ehuru komitén tillika ansett den kollegiala formen böra bibehållas för behandlingen af ett fåtal ärenden af ungefär liknande beskaffenhet med dem, hvilka komitén velat låta kollegialt handläggas inom Generaltullstyrelsen. Om emellertid särskilda skäl kunna hafva förefunnits att vid ombildningen af förenämnda kollegiala embetsverk icke på en gång uttaga steget, utan fortfarande låta den kollegiala formen kvarstå för vissa ärenden, är en fråga, hvarå det icke tillkommer Styrelsen att inlåta sig, men deremot

anser Styrelsen sig pliktig att söka utreda, huruvida skäl kan förefinnas att med afseende på Generaltullstyrelsen vidtaga en dylik anordning och att sålunda inskränka den inom tullverket redan såsom allmän regel gällande grundsatsen om Chefens allena beslutanderätt i *alla* förekommande ärenden.

Enligt hvad redan är nämnt, ligger karaktersskilnaden mellan den kollegiala formen och den styrelseform, hvilken inom Generaltullstyrelsen och åtskilliga andra styrelseverk finnes tillämpad, uti det olika sättet för beslutanderättens utöfvande. Den utredning af ärendena, som behöfver föregå deras afgörande, och tillfället att genom en frågas diskuterande skärskåda densamma från olika synpunkter — detta allt är fullkomligt enahanda under båda formerna, ty en byråchef och en kollegiiledamot hafva samma skyldighet att yttra sin mening i hvarje förekommande ärende, men derefter inträder skilnaden, då i ena fallet den mening, som under öfverläggningen omfattats af ett flertal af de deri deltagande, blir den segrande, men i andra fallet den mening, som af Chefen slutligen uttalas, blir styrelsens beslut. Hafva ledamöterna varit af samma åsigt som Chefen dela de med honom ansvaret för det fattade beslutet; hafva de åter varit af annan mening och låtit anteckna den i protokollet, bär Chefen ensam ansvaret för sitt beslut och i sådana fall är det just skiljaktigheten mellan de båda systemen egentligen framträder. Obestriddigt är, att denna Chefen tilldelade allena beslutanderätt innefattar en honom gifven myndighet af särdeles ansvarsfull och magtpåliggande beskaffenhet, men behöfligheten af en dylik förvaltningsform för att betrygga den för förvaltningens behöriga gång erforderliga enhet, kraft och skyndsamhet i ärendenas handhafvande erkändes, såsom nämnt är, redan af det särskilda utskottet vid 1823 års riksdag, och gagneligheten af detta system i dess ständigt utsträckta tillämpning under den följande tiden måste antagas hafva blifvit af erfarenheten vitsordad. Hade komitén nu ifrågasatt en återgång från detta system, till den kollegiala formen i den syftning, att komitén önskat begränsa Chefens beslutanderätt och den enklare föredragningsordningen till ärenden af mera underordnad vigt eller brådskande natur, skulle Styrelsen lättare hafva insett skälen för ett sådant yrkande, men detta har komitén alldeles icke gjort; tvärtom torde vid den granskning, Styrelsen nedan kommer att företaga af de ärenden, som efter komiténs förslag skulle behandlas på ena eller andra sättet, visa sig, att ärenden af den mest framstående vigt gjorts beroende uteslutande af Chefens afgörande.

Fördelar man emellertid beslutanderätten på sätt komitén hemställt,

så att den i vissa fall skulle utöfvas kollegialt, i andra af chefen ensam, har man enligt Styrelsens åsigt kastat öfver ända grundtanken i den styrelseform, som för närvarande är tillämpad i fråga om tullverket. Denna grundtanke finnes uttryckt i § 2 af Styrelsens instruktion, der det heter, att generaltulldirektören är i första rummet Eders Kongl. Maj:ts ansvarig för tullverkets behöriga styrelse, för tullförfattningarnes skyndsamma tillämpning och kraftiga handhafvande samt för tullinkomsternas ordentliga uppbörd och leverering. Om det för betryggande af enhet, kraft och skyndsamhet i förvaltningens handhafvande ansetts lämpligt att ålägga Chefen denna vidsträckta ansvarighet, måste deremot en minskad ansvarighet för honom inträda, och på samma gång det mål, man med hela organisationen åsyftat, förfelas, derest chefen skall med Styrelsens öfriga ledamöter dela den magt, han nu eger och dessa ega rätt att göra sin vilja gällande gent emot hans. Chefens nuvarande ansvarighet betingas helt och hållet af hans magt att ensam bestämma i alla de till Styrelsens pröfning hörande ärenden; inskränkes denna hans magt, måste ansvarigheten ock blifva fördelad mellan Styrelsens alla medlemmar och det bör härvid märkas, att, om än beslutanderätten i en mängd viktiga ärenden fortfarande skulle tillhöra honom ensam, han dock neppeligen kan för förvaltningens gång i dess helhet blifva *mera* ansvarig än hvarje annan styrelsemedlem. Då Chefen i vissa fall kan nödgas underordna sin mening under andras, ligger nemligen häri och i det samband, som alltid i viss mån eger rum mellan särskilda ärenden inom samma förvaltning, ett tvång för honom att äfven vid de frågor, som tillhöra hans eget afgörande, taga hänsyn till de åsikter, han vet göra sig gällande inom Styrelsens plenum, för att icke ett fullkomligt upplösningstillstånd skall inträda inom verket. Ansvarigheten, från att nu hvilat på Chefen ensam, blir således öfverflyttad på en kollegial myndighet; och att detta står i rak strid med den grundsats, hvilken man i vårt land under de senaste åren allt mer och mer tillämpat vid organiserandet af de förvaltande verken, har Styrelsen ansett sig manad att påpeka, öfverlemnande åt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning, huruvida en dylik kollektiv ansvarighet låter förena sig med det offentligas anspråk i vår tid på anordnandet af den myndighet, som skall handhafva den Generaltullstyrelsen anförtrodda förvaltning.

För att närmare belysa huru Chefens nuvarande ansvarighet för förvaltningens gång i dess helhet icke låter förena sig med den kollegiala beslutanderättens införande i vissa fall, tillåter sig Styrelsen vidare i underdånighet anföra ett exempel. Befordringsärenden skulle enligt komi-

tens förslag blifva föremål för kollegiala beslut, men första vilkoret för att omförmälda ansvarighet skall kunna upprätthållas måste väl vara, att chefen eger ett afgörande inflytande i fråga om utväljande af de personer, hvilka skola i första hand besörja de till förvaltningen hörande göromål och tillämpa såväl derom gällande allmänna författningar som förvaltningsstyrelsens särskilda föreskrifter, eller huru är det ens tänkbart, att en person kan göras ensam ansvarig för en förvaltning, der de underordnade organer, genom hvilka förvaltningens verksamhet utöfvas, kunna utses fullkomligt oberoende af den ansvarige Chefens åsigt om deras lämplighet? Men äfven i ett annat afseende eger befordringsärendenas skiljande från Chefens rätt att ensam besluta en ganska stor betydelse i fråga om Chefens ställning till den underlydande personalen. Nu då denna personals befordran är lagd i Chefens hand, eger denne tillfälle att på sina underordnade utöfva ett inflytande, som kan verka ganska bestämmande med afseende å deras uppfattning af sättet att fullgöra sina åligganden, och Chefen eger derigenom ett icke oväsentligt medel att befrämja enhet och samband inom förvaltningen och att göra gällande de grundsatser, han anser böra derinom tillämpas. Denna Chefens ställning till den underlydande personalen måste deremot blifva en helt annan, då personalen i honom ej vidare ser den ensam beslutande Chefen, utan endast ordföranden i en kollegial myndighet, der flertalets åsikter i många fall kunna gå i en annan riktning än Chefens.

Sedan Styrelsen sålunda anfört de mera allmänna grunderna för sin åsigt om den nuvarande styrelseformens företråde framför den af komitén föreslagna, öfvergår Styrelsen till en granskning af beskaffenheten utaf de ärenden, hvilka enligt komiténs förslag skulle blifva föremål för samfäld öfverläggning och beslut hos Generaltullstyrelsen.

Den första gruppen af dylika ärenden utgöres af *Nådiga bref och remisser, som angå Styrelsens samfälda åtgärd, underdåniga förslag och betänkanden angående nya författningars utfärdande eller redan befintligas förklarande, ändrande eller upphäfvande samt underdåniga framställningar rörande tullverkets stat.* Hvad dervid först angår Eders Kongl. Maj:ts *Nådiga bref*, lär den handläggning, som dessa föranleda inom Styrelsen, neppeligen påkalla någon egentlig pröfning. Antingen innehålla de allmänna föreskrifter, hvilka Styrelsen och dess underlydande hafva att ställa sig till efterrättelse, eller ock meddela de underrättelse om Eders Kongl. Maj:ts beslut i ett särskildt mål. Styrelsen har att taga kännedom om deras innehåll och, om de påkalla någon handläggning från Styrelsens sida, inskränker sig denna i regeln

till det Nådiga beslutets kungörande eller befordrande till verkställighet genom vidtagande af den utaf Eders Kongl. Maj:t föreskrifna åtgärd, och någon kollegial pröfning för dylika besluts åstadkommande kan Styrelsen icke föreställa sig vara behöflig. De *Nådiga remisserna* afse infordrande af Styrelsens utlåtanden i de mål, remisserna angå, och vid dessa remissers besvarande, likasom vid afgifvande af de *underdåniga förslag, betänkannden och framställningar*, komitén omförmält, är det visserligen af stor vigt, att en mångsidig pröfning egnas de frågor, hvilka deri afses. Men i alla dessa fall har Styrelsen endast att inför Eders Kongl. Maj:t uttala sina åsikter och framlägga förslag, och kan icke anses utöfva någon egentlig beslutanderätt. Denna tillkommer Eders Kongl. Maj:t; — och de skiljaktiga meningar, som vid sådana ärendens behandling kunna göra sig gällande inom Styrelsen, ega redan nu samma tillfälle att blifva föremål för nådig pröfning, oafsedt att de uttalas af Chefen eller ledamöterna. Instruktionsstadgar nemligen, att departementschefernas till protokollet yttrade skiljaktiga meningar i dessa ämnen skola åtfölja de till Eders Kongl. Maj:t ingående underdåniga utlåtanden, skrivelser och förslag. I dessa fall är således redan, såsom ock vederbör, handläggningen af ärendena faktiskt så anordnad inom Styrelsen, som komitén anser önskvärdt, men utan att derföre någon rubbning behöfver ske i den allmänna grundsatsen om Chefens allena beslutanderätt. Enda skilnaden i formen för dessa frågor behandling nu och enligt komiténs förslag är den oväsentliga omständigheten, att, då Chefens åsigt nu alltid finnes uttalad i sjelfva utlåtandet eller förslaget, och departementschefernas meningar, när de äro skiljaktiga, i det åtföljande protokollet, ett motsatt förhållande stundom kunde inträffa, om komiténs förslag vunne tillämpning.

Såsom föremål för kollegiala beslut nämner Komitén derefter *frågor om förändringar i verkets organisation*. Denna rubrik kan väl synas böra omfatta ärenden af synnerlig vigt, men märkas får dock, att de flesta dylika frågor icke bero på Styrelsens afgörande, utan måste underställas Eders Kongl. Maj:t, hvarföre Styrelsen endast har att afgifva underdåniga förslag deri, om hvilka följaktligen gäller hvad Styrelsen redan yttrat om alla från Styrelsen till Eders Kongl. Maj:t ingående framställningar. Styrelsen vill dock icke förneka, att frågor, som beröra verkets organisation och äfven möjligen innefatta förändringar i deusamma, kunna i vissa fall ligga inom omfånget af Styrelsens beslutanderätt, men då måste ock erkännas, att dessa frågor i följd af sin beskaffenhet företrädesvis tillhöra dem, hvilka icke kunna skiljas från Chefens afgörande, såvida man icke

vill rubba hela principen om en för förvaltningens gång i dess helhet ansvarig Chef.

Af sistnämnda skäl är det ock, som, enligt hvad Styrelsen ofvan sökt visa, *befördringsärenden*, hvilka, enligt Komiténs förslag, nu följa i ordningen, icke kunna, efter Styrelsens åsigt, undantagas från den ansvarige förvaltningschefens afgörande, hvarvid Styrelsen tillika vill uttala sin öfvertygelse derom, att åtminstone när fråga är om sådana tjänster, hos hvilkas innehafvare fordras ett större mått af duglighet eller andra särskilda egenskaper, hvilkas bedömande är af mera grannlaga natur, den kollegiala behandlingen af tjänstetillsättningar neppeligen torde ur synpunkten af statsförvaltningens intresse böra gifvas företrädet framför det åt *en* person öfverlemnade afgörandet, såvida första syftemålet med en tjänstetillsättning erkännes vara att låta den lediga platsen besättas af den för tjänsten dugligaste och mest passande bland dem, mellan hvilka valfrihet finnes, och icke att låta utnämningen bestämmas endast af en mera objektiv uppskattning af sådana förhållanden, hvilka omförmälas i ansökningshandlingar.

En annan art af ärenden, hvilka skulle handläggas kollegialt, utgöra *frågorna om tjänstemäns och betjentes afsättande samt i allmänhet om deras fel eller försummelse i tjänsten*. Dessa frågor, i hvilka Styrelsen utöfvar en domsrätt öfver sina underlydande, kunna väl i följd af denna deras natur synas lämpa sig för kollegial handläggning, men likasom Styrelsen ofvan förfäktat den åsigten, att, derest Chefen skall kunna bibehålla ansvarigheten för förvaltningen i dess helhet, han måste ega i sin hand ett afgörande inflytande på tillsättningen af de till verket hörande tjänster, måste Styrelsen såsom ett lika väsentligt vilkor för nyssnämnda ansvarighet framhålla, att Chefen har makt såväl att från en befattning aflägsna en person, hvilken förverkat det förtroende, utan hvars åtnjutande han icke skulle kommit i besittning af platsen, som ock att genom andra medel ingripa bestraffande, när underlydandes pligtförgätenhet dertill gifver anledning. Denna bestraffningsrätt är i Styrelsens tanke en naturlig yttring af en *ansvarig* förvaltningschefs makt och denna rätts skiljande från honom skulle både bidraga att förändra den ställning han nu intager och bör ega i förhållande till verkets personal och äfven kunna verka menligt med afseende på Chefens förnåga att inom förvaltningen göra gällande det inflytande han nu är i tillfälle att utöfva. Om för öfrigt dessa frågor frändskap i visst afseende med sådana ärenden, som i allmänhet falla inom rättskipningens sfer, skulle, såsom Styrelsen redan erkänt, gifva ett visst

stöd åt Komiténs åsigt om önskvärldheten af deras kollegiala handläggning, torde dock lämpligheten af en dylik anordning kunna ifrågasättas, då, efter Styrelsens förmenande, några andra ärenden än ensamt af detta slag icke kunna ur *någon* synpunkt kräfvä förändring af den nuvarande förvaltningsformen och rubbningen af den eljest konsekvent tillämpade grundsatsen om Chefens beslutanderätt, således endast skulle gälla ett enda slag af ärenden. Den, som icke i likhet med Styrelsen vill erkänna dessa frågors naturliga sammanhang med den makt, en ansvarig förvaltningschef måste ega, bör dock, äfven med bibehållande af denna makt i dess nuvarande utsträckning, kunna finna all önskvärd trygghet mot möjligheten af dess tillämpning i annan riktning, än som vore förenlig med en kollegial handläggning, såväl deri, att en Chef just i dylika fall mera än i andra säkerligen skall tveka att fatta sitt beslut i strid mot styrelseledamöternas enstämmiga mening, som äfven och ännu mera i den rätt, som för den bestraffade alltid står öppen att genom underdåniga besvär draga under Eders Kongl. Maj:ts pröfning de inom Styrelsen uttalade skiljaktiga meningarne.

Komitén föreslår vidare kollegial handläggning för *frågor om e. o. tjänstemäns och betjentes antagande, om afsked, om pensionering, om tjänstebetyg, om tjänstledighet för den till Generaltullstyrelsen hörande personal och förordnande af vikarie under sådan ledighet samt om bestämmandet af arfvoden eller gratifikationer åt extra biträden*. Såsom Eders Kongl. Maj:t täcktes finna, äro dessa ärenden i allmänhet af antingen helt underordnad natur eller ock, såsom fallet är med pensionsfrågor, af den beskaffenhet, att Styrelsens beslut endast är en inom noggrant bestämda gränser utstakad tillämpning af derom gällande författningar. »Den garanti för ett moget bedömande och ett oveldigt afgörande, som det kollegiala behandlingssättet erbjuder», har för komitén utgjort skäl att förorda dess tillämpning med afseende å vissa ärenden, men hvarföre ofvan uppräknade ärenden skulle mer än hvilket annat ärende som helst behöfvä omhägnas med en dylik garanti, kan Styrelsen för sin del icke inse och vill derföre antaga, att de här ifrågakommit endast i följd af det sammanhang de kunna ega med andra frågor, som ansetts påkalla kollegial behandling, eller möjligen af annat underordnad skäl.

Slutligen skall, enligt komiténs förslag, kollegial handläggning ega rum af *hvarje ärende, som Generaltulldirektören finner skäl att göra till föremål för samfäldt afgörande*. Då Chefen, enligt hvad komitén förutsatt i fråga om de till hans ensamma afgörande hänskjutna ärenden, skulle

fortfarande vara berättigad att inhemta yttranden af samtliga ledamöterna, utan att behöfva afstå från sin beslutanderätt, kan ett dylikt afstående icke gerna tänkas ifrågakomma i annan händelse, än om Chefen önskar blifva öfverröstad i en fråga. Att öppna ett dylikt tillfälle för Chefen kan dock icke öfverensstämma med Styrelsens uppfattning af den ansvarighet, Chefen bör ega. Otänkbart är dessutom icke, att genom den här föreslagna bestämmelsen en fullkomlig förändring af hela förvaltningens karakter skulle möjliggöras. Det är nemligen efter Styrelsens åsigt lätt förklarligt, att en Chef, när han finner tillfället för sig att utöfva en bestämmande inverkan på förvaltningens gång i många fall begränsadt af styrelseledamöternas rätt att göra sina skiljaktiga åsichter gällande, ser sig föranlåten att äfven i andra fall öfverflytta på dem ansvarigheten för ärendenas afgörande för att icke alldeles gifva till spillo den enhet och kontinuitet, som inom en förvaltning äro oundgängliga. Dermed är också vägen öppen för förvaltningens ombildning på rent kollegial fot och på samma gång de fördelar uppoffrade, hvilka man funnit vara förenade med den nuvarande förvaltningsformen och hvilka äfven komitén synes erkänna i ganska stor utsträckning.

Sedan komitén sålunda uppgifvit de ärenden, hvilka skulle göras till föremål för kollegialt afgörande, öfverlemnar komitén alla öfriga ärenden med ett par undantag, hvilka nedan skola närmare beröras, åt Chefens allena beslutanderätt, efter det han inhemtat endast vederbörande föredragandes mening, der han icke i något särskildt fall funnit godt tillkalla jemväl annan ledamot för rådplägning. Bland de särdeles mångtaliga och till beskaffenheten vidt skiljaktiga ärenden, hvilka höra till denna kategori, tillåter sig Styrelsen att i underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på vissa, nemligen frågor angående enskildes tvister med tullverket rörande tulltaxans tillämpning, ansökningar om restitution af tull- och andra afgifter eller om tullfrihet för reimporterade varor samt anmärknings- och balansmål. I komiténs underdåniga betänkande den 11 November 1875 med förslag till ombildning af Statskontoret, så att det skulle blifva kollegialt endast för handläggningen af vissa ärenden, men öfriga ärendens afgörande tillkomma Chefen ensam, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad rörande Generaltullstyrelsen nu blifvit ifrågasatt, har komitén yttrat sig anse den kollegiala formen erbjuda ökad säkerhet för den fullständiga pröfningen af besvärsmål, der enskild persons rätt är i fråga, men likväl trott de få besvärsmål, hvilka efter komiténs mening skulle återstå till Statskontorets hand-

läggning, ej behöfva underkastas kollegial behandling, enär »de vore af sådan administrativ natur, att icke någon enskilds rätt berördes»; och i sitt nu förevarande betänkande har komitén såsom en antydan af sin uppfattning om den skiljaktiga beskaffenheten af de ärenden, som fordra den ena eller andra formen för handläggning, dels åberopat några uttryck, hvilka genomgått föregående komitéers betänkanden, ehuru de förut aldrig gått ett särskiljande af olika ärenden inom samma verk, nemligen att sådana ärenden, »hvilkas afgörande beror på en stundom ej lätt funnen tillämpning af gällande författningar» egna sig för samfäld behandling af flera, dels ock karakteriserat de ärenden, hvilka inom Generaltullstyrelsen skulle bero af Chefens afgörande, såsom i allmänhet endast kräfvande tillämpning af bestämda föreskrifter och skyndsamt expedition. Dessa komiténs särskilda uttalanden synas Styrelsen icke väl stå tillsammans med förslaget om nyss uppräknade måls pröfning af Chefen ensam. I dessa mål är tillämpningen af gällande författningar ofta långt ifrån att kunna anses *lätt funnen*. Frågor om tulltaxans rätta tillämpning vid gods-egares klagomål öfver tullbehandling kräfva vidsträckta insigter både med afseende å varukännedom och lagstiftningens historiska utveckling samt betinga ofta en ganska svår och grannlaga pröfning, och vid dessa likasom öfriga ofvan uppräknade ärenden hafva ock meningarne icke så sällan visat sig vara skiljaktiga såväl inom Styrelsen som mellan Styrelsen och Eders Kongl. Maj:t. Alla dessa frågor beröra dessutom på det närmaste enskildes rätt, ty äfven i anmärkningsmål, när beslutet omedelbarligen ålägger en tulltjensteman ansvarighet för ett visst belopp, grundar det tillika en laglig rätt för honom att hålla sig skadeslös hos den enskilde godsegaren, hvilken i tull- eller andra afgifter betalt mindre än Styrelsen i anmärkningsmålet ansett författningens enligt. Betydelsen för den enskilde af sättet för tulltaxans tillämpning är så väsentlig, att ett beslut derom kan såsom prejudikat, enligt hvad ock visat sig, utöfva inflytande på hela importen af en viss artikel och således ega vidsträckta verkningar både för affärslifvet och vår inhemska industri. Att emellertid i trots af dessa, utaf Komitén säkerligen väl öfvervägda förhållanden, Komitén velat öfverlemna den mångsidiga och grannlaga pröfning, dessa ärenden ofta kräfva, åt Chefen ensam, sedan han hört endast föredraganden och icke ens, såsom nu, båda ledamöterna i Styrelsen, utgör, efter Styrelsens förmenande, ett så kraftigt erkännande af den nuvarande förvaltningsformens förmåga att erbjuda »garanti för ett moget bedömande och ett oveddigt afgörande» äfven af ganska svårlösta frågor, att Styrel-

sen ej förstår, hvarföre Komitén behöft i förändrade former söka en dylik garanti för pröfningen af andra frågor af ofta mera lättlöst natur.

Den »blandade förvaltningsform», Komitén ansett vara att föredraga framför den nuvarande, skulle enligt formuleringen af Komiténs förslag vara verksam jemväl på ett tredje sätt, rörande hvilket det i förslaget nämnes, att Generaltulldirektören eger ensam dels besluta i frågor om arbetsordningen, dels, när ledamotplats blifver ledig, om dess återbesättande hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig anmälan, dock, i begge fallen, *efter samråd* med verkets ledamöter. Huruvida skillnaden mellan dessa och öfriga på Chefens pröfning beroende ärenden endast skulle bestå deri, att Chefen i dessa båda fall vore förpligtad att höra *alla* ledamöterna eller om de af Komitén begagnade uttrycken »efter samråd» innebära, att öfverläggningen skulle tillgå på annat sätt än eljest och ledamöternas möjligen yttrade olika meningar ej tagas till något Styrelsens protokoll, är för Styrelsen icke fullt klart, men deremot är Styrelsen öfvertygad om obehöfligheten af någon särskild form för dessa ärendens handläggning. Frågor om arbetsordningen egna sig särdeles väl för den behandling, som nu inom Styrelsen eger rum för alla ärenden eller att Chefen afgör dem, efter att hafva inhemtat ledamöternas yttranden; och hvad angår förslag till återbesättande af ledig ledamotsplats, synes det Styrelsen egentligare att, likasom i nu gällande Instruktion, all fråga om dylika förslag förbigås. *Vill* Eders Kongl. Maj:t i en sådan fråga inhemta vare sig Chefens eller Styrelsens yttrande, eger Eders Kongl. Maj:t tillfälle dertill i hvarje särskildt fall, utan att formen för dylikt yttrandes afgifvande behöfver vara genom Instruktionen särskildt bestämd.

Genom hvad Styrelsen sålunda i underdånighet anført vill Styrelsen hafva visat, att af de ärenden, för hvilka Komitén föreslår kollegial behandling, *vissa*, nemligen de till Eders Kongl. Maj:t ingående underdåniga framställningar och utlåtanden, redan nu inom Styrelsen handläggas på ett sätt, som i hufvudsak öfverensstämmer med det af Komitén föreslagna, utan att dock behöfva medföra någon rubbning af den allmänna grundsatsen om Chefens allena beslutanderätt; att *andra* ärenden äro så beskaffade, att, genom att undantaga dem från Chefens afgörande, karakteren af den nuvarande förvaltningsformen med en för förvaltningen i dess helhet ansvarig Chef väsendtligen förändras och de med denna styrelseform förbundna och af Komitén jemväl erkända fördelar uppoffras; att vidare *andra* af de ifrågavarande ärendena icke ur *någon* synpunkt tarfva kollegial handläggning; och slutligen att jembörelsen mellan nyss

berörda ärenden och dem, hvilka fortfarande skulle bibehållas åt Chefens afgörande, icke gifver stöd åt Komiténs mening om behovet af förändrad form för pröfningen af de förra. På dessa skäl är det ock Styrelsen anser sig böra i underdånighet afstyrka Nådigt bifall till Komiténs förslag, att vissa ärenden skulle genom samfäld öfverläggning och beslut hos Generaltullstyrelsen handläggas.

Deremot vill Styrelsen, såsom redan är antydt, icke bestrida att, på sätt Komitén hemställt, en förenklad form för handläggningen af vissa ärenden kan med fördel tillämpas, så att endast en ledamot, nemligen föredraganden, behöfver tillstädesvara vid deras afgörande af Chefen. Styrelsen har ock erinrat, att ett yttrande från Styrelsens sida om de ärenden, hvilka lämpa sig för handläggning på ena eller andra sättet, torde böra afgifvas först i sammanhang med förslag till ny instruktion efter föregången Nådig pröfning af de utaf Komitén ifrågasatta organisationsförändringar. Så mycket anser sig Styrelsen dock redan nu böra nämna, att flertalet af de ärenden, för hvilka Komitén fordrar kollegialt afgörande, naturligtvis är af beskaffenhet att fortfarande böra handläggas såsom hittills i närvaro af Styrelsens samtliga medlemmar, men att samma behandlingssätt jemväl bör tillämpas på åtskilliga andra frågor, i hvilka Komitén ansett tillräckligt att endast föredraganden yttrar sig, i den mån nemligen dessa frågor kräfva en mera mångsidig pröfning eller det för ledamöterna kan vara af vigt att, med hänsyn till olika frågors samband med och beroende af hvarandra inom en förvaltning, icke hållas främmande för sådana ärenden, som ligga utom hvars och ens egen föredragning.

Byråar.

Beträffande Styrelsens organisation har Komitén vidare hemställt, att, i stället för nuvarande två departement, skulle inrättas tre byråar under hvar sin byråchef, nemligen en kanslibyrå, en kameralbyrå samt en revisions- och statistisk byrå, med föredragningsskyldigheten fördelad mellan byråcheferne efter af Komitén antydda grunder, samt att vidare en hvar af Kansliets och Kontorens tjänstemän skulle åligga odelad ansvarighet för de åtgärder han å tjänstens vägnar vidtog. De nuvarande ledamöternes antal skulle således ökas med en, hvaremot de hittills varande kamrerarne å kammar- och revisionskontoren skulle indragas och vederbörande byråchefer öfvertaga det omedelbara chefskapet för kontoren, i sammanhang hvarmed Komitén dock i en sednare punkt förklarar sig icke kunna ifrågasätta ett mindre antal tjänstemän å kameralbyrån, än Styrelsen i sitt den 25 November 1873 afgifna underdåniga utlåtande

föreslagit, eller fyra, utan derföre i stället för den indragna kamrerare-tjensten föreslagit inrättande af ytterligare en bokhållaretjenst.

Att öka ledamöternes antal anser Styrelsen för sin del såsom en oegentlighet redan af det skäl, att en Styrelse, bestående af en Chef och tre ledamöter, torde vara en alldeles för vidlyftig apparat för en förvaltning med så begränsad uppgift som Generaltullstyrelsen eger. Väl inser Styrelsen, att för Komitén, hvilken finner den nu varande styrelseformen mindre nöjaktig i vissa afseenden och derföre vill i sådana fall ersätta den med kollegiala former, följdriktigheten kan kräfva, att den kollegiala mångtaligheten jemväl får göra sig gällande vid Styrelsens sammansättning, men med Styrelsens uppfattning om den nuvarande organisationens företräde och om behöfligheten att inom förvaltningen befordra all önskvärd enhet, kraft och kontinuitet, måste det vara mera förenligt att åt ett så litet antal som möjligt inrymmas deltagande i Styrelsens rådslut. Äfven den skiljaktighet, som förefinnes mellan Komitén och Styrelsen rörande behandlingen af de ärenden, som enligt Komiténs förslag skulle tillhöra Chefens ensamma afgörande, gifver en förklaring af Styrelsens åsigt om önskvärheten att undvika en tillökning i ledamöternas antal. Komitén uppställer nemligen såsom allmän regel, att endast föredragande ledamoten skulle deltaga i dessa ärendens behandling inom Styrelsen, men Styrelsen har deremot trott det vara gagneligt, att densamma i sin helhet öfvervarar afgörandet af en betydlig mängd af nämnda ärenden, och då skulle genom ledamöternas tillökning också den af Komitén påpekade tidsförlust, som uppstår derigenom att ledamöterna skola närvara vid hvarandras föredragning, blifva än mera afsevärd, när, utom föredraganden, två ledamöter i stället för en skulle nödgas på detta sätt uppoffra sin tid. Den tid en ledamot använder för öfvervarande af sådana till hans egen föredragning icke hörande ärenden, i hvilka Styrelsen anser sådant fortfarande böra ske, är visserligen efter Styrelsens uppfattning ingalunda förlorad, utan kommer verket till godo genom den ökade insigt och kännedom, ledamöterna förvärfva rörande förvaltningen i dess helhet och genom den garanti för enhet och kontinuitet, en sådan föredragningsordning erbjuder, men nödig hänsyn till ett rätt användande af tiden manar naturligtvis alltid att icke för ett dylikt samarbete taga flera krafter i anspråk än som äro oundgängligen behöfliga,

Huru obenägen Styrelsen än är att i principen erkänna lämpligheten af en mångtaligare styrelse för tullverket än den nuvarande, skulle dock Styrelsen icke kunnat annat än varmt förorda ett derom väckt förslag,

såvida göromålens mängd hade påkallat en dylik förstärkning. Men detta är hvad Styrelsen anser åtminstone ännu icke vara förhållandet. Vål må medgifvas, att, på sätt Komitén erinrat, Kanslidepartementschefen eger behof af någon minskning i de många och olikartade bestyr, hvilka nu tillhöra honom, men att för vinnande af ett sådant mål inrätta ytterligare en ledamotsplats, har inom Styrelsen aldrig varit ifrågasatt, ntan är Styrelsen förvissad, att genom en förändring i Instruktionen en sådan jemkning med afseende på ärendenas fördelning mellan de båda ledamöterna kan åstadkommas, att både göromålen dem emellan blifva rättvist afpassade och något äfventyr för ärendenas fördröjda handläggning ej behöfver uppstå.

Göromålens mängd synes dock icke hafva varit det hufvudsakliga motivet för Komiténs förslag om inrättande af en tredje ledamotsplats, utan har detta förslag egentligen tillkommit för att möjliggöra indragningen af de båda omförmälda kamreraretjensterna, så att två af byråcheferna skulle, jemte utöfvande af ledamotsbefattning, fullgöra de väsentligare af de kamrerarne nu åliggande göromål. Då Styrelsen, såsom redan är nämndt, icke anser lämpligt, att någon tillökning i ledamöternas antal eger rum, är deraf en följd, att Styrelsen icke heller kan biträda förslaget om kamreraretjensernas indragning, hvilken åtgärd Komitén sjelf erkänt icke vara utförbar med bibehållande af ledamöternas nuvarande antal. Men då berörda tiensterns borttagande af Komitén ansetts ega den vikt, att för ändamålet vinnande till och med en förändring i Styrelsens sammansättning föreslagits, har Styrelsen trott sig böra ingå i en närmare redogörelse för beskaffenheten af dessa tienstern, på samma gång bemötande de af Komitén andragna skäl för deras afskaffande. Bland dessa skäl åberopar Komitén först sina i enahanda syftning afgifna förslag med afseende å vissa andra embetsverk och deribland Statskontoret. Såvida dock den eftersträfvansvärda uppgiften för reorganisationen af statens embetsverk erkännes vara, icke att fastställa *en* typ, som skall tillämpas under alla förhållanden, äfven om dessa måste på ett mindre naturligt sätt intvingas deri, utan fastmera att efter olika förhållandens kraf utfinna de för hvarje embetsverk bäst passande former, kan nyssantydde skäl icke af Styrelsen tillerkännas giltighet under annan förutsättning, än att umbärligheten af kamreraretjensterna låter *lika väl* inom tullverket som inom öfriga åsyftade verk förena sig med en fullt tillfredsställande förändrad anordning af de till dessa tienstern förut hörande göromål. Om möjligheten att undvara dessa tienstern inom andra

verk än skulle vara oomtvistad, hindrar sådant derföre ej, att den särskilda beskaffenheten af den uppbördskontroll, som är behöflig inom tullverket, och öfriga der på kamrerarne hvilande göromål kunna påkalla dessa tjänsters bibehållande vid tullverket, åtminstone så länge andra förfoganden än de af Komitén föreslagna icke stå till buds för ersättande af nämnda befattningar.

Komitén har vidare ansett, att genom dessa befattningars borttagande den »omgång» undvikas, »som är en följd deraf att särskilda kontorsförmän, kamrerarne, utgöra förmedlingslänken mellan föredragandena och kontoren.» Härvid vill Styrelsen till en början anmärka, att den omgång, som nu eger rum, men, enligt Komiténs förslag skulle undanrödjas, åtminstone icke tager i anspråk några arbetskrafter, som eljest kunna inbesparas, ty personalens antal är enligt Komiténs förslag lika stor som för närvarande. I stället för kameraldepartementschefen och två kamrerare skulle nemligen anställas två byråchefer och en bokhållare å kammarkontoret utöfver hvad Styrelsen i sitt förslag upptager, och Komiténs förslag leder således icke till någon inskränkning i personalens antal, likasom ej heller till besparing för statsverket, utan tvertom till en, om också obetydligt, förhöjd utgift, mot hvad aflöningen för de tre omförmälda tjänsterna i deras nuvarande form betingar. Icke heller har den nuvarande anordningen visat sig hinderlig för ett skyndsamt afgörande af de ärenden, hvilkas behandling varit underkastad den omgång, hvarom Komitén talar. En stor del af dessa ärenden är sådan, att deras afgörande och expedierande med minsta möjliga tidsutdrägt, utgör ett viktigt önskningsmål, antingen för tullpersonalen eller trafikanterna, men någon klagan från deras sida öfver dröjsmål med handläggningen af dylika ärenden torde ej kunna åberopas till stöd för yrkandet om förändrade former till undvikande af den nu förefintliga omgången. Om således den hittills varande anordningen hvarken medför någon uppoffring af arbetskrafter, hvilka eljest kunde besparas, eller är hinderlig för ärendenas skyndsamma handläggning, torde den åtminstone erkännas vara af mindre skadlig natur, än det af Komitén begagnade uttrycket »omgång» i allmänhet utmärker. Men dertill kommer äfven, att den institution, hvilken Komitén karakteriserat med nyss citerade uttryck, efter Styrelsens åsigt dels utgör ett oeftergifligt vilkor för handhafvande af det särskilda slag af uppbördskontroll, som inom tullverket är behöflig och dels i och för beredningen af de till Styrelsens pröfning hörande ärenden lemna Styrelsen ett särdeles värderikt biträde, hvilket Styrelsen icke gerna

skulle se utbytt mot hvad Komitén i stället velat erbjuda genom att bestämma »odelad ansvarighet» för hvarje underordnad tjänsteman för hans åtgärder, — en bestämmelse, som väl kan lemna Styrelsen ett visst formelt berättigande att trygga sig vid en dylik åtgärd, men omöjligen kan åt sjelfva åtgärden, vidtagen kanske af en oerfaren tillförordnad tjänsteman, skänka det värde, för hvilket bepröfvade insigter och erfarenhet måste utgöra en säkrare borgen.

Särskildt hafva de göromål, hvilka äro förenade med kamreraretjensten å kammarkontoret, gjort denna till en af de trägnaste och ansvarsfullaste befattningar inom hela tullverket, och i viss mån har ock Komitén erkänt detta genom att i sammanhang med frågan om dess indragning eller kanske rättare förening med byråchefstjensten föreslå inrättande af en ny bokhållaretjenst. Huruvida en dylik förening af de båda tjänsterna samt öfverflyttningen på underordnade tjänstemän af en del af kamrerarens åligganden innebära en lika nöjaktig anordning af göromålen, som för närvarande förefinnes, vill Styrelsen söka närmare belysa. Den beredning, ärendena erhålla inom kammarkontoret, innefattar i allmänhet verkställande af stundom vidlyftiga uträkningar, granskning af inkomna räkningar och medelsrequisitioner samt dessas jemförande med gällande stater och Styrelsens särskilda beslut. Dessa arbeten kunna naturligtvis ej medhinnas af kamreraren, utan förrättas redan till betydlig del af kontorets öfriga tjänstemän, men under ledning och kontroll af kamreraren, som är ansvarig för denna berednings behöriga verkställande. En dylik ledning och kontroll kan icke af Styrelsen eftergifvas. Styrelsen kan väl, såsom redan är nämndt, söka ett skydd bakom den ansvarighet, som skulle åläggas den underordnade tjänsteman, hvilken beredt ärendet, men Styrelsen måste vara mera angelägen, att dess beslut, hvilka skola stödja sig på den föregångna beredningen, blifva i *sak* rigtiga. Att samma person, visserligen med biträde af andra, men dock på sitt ansvar handhar ärendenas beredning medför ock den fördel, att han vid deras afgörande hos Styrelsen kan tillhandagå med alla de upplysningar, Styrelsen då kan finna nödigt inhemta utöfver hvad kontorets utlåtanden innehålla. Derföre äro ock alltid kontorscheferna närvarande vid Styrelsens sessioner, då de af dem beredda ärenden föredragas; och det tillfälle, Styrelsen då eger att muntligen låta dem förfullständiga de för ett ärendes pröfning nödiga upplysningar, har ock bidragit dertill att i det stora flertalet af t. ex. kammarkontorets mål, kontorets utlåtanden icke behöfva ega den utförlighet, Komitén möjligen förestält sig, då den framhållit såsom ett önskningsmål

att undvika den nuvarande omgången. Men denna personliga beröring mellan Styrelsen och den, som beredt ärendena, försvåras betydligt, när beredningen är fördelad mellan flera personer och det icke kan vara lämpligt eller ens möjligt att upptaga hela kontorspersonalens tid med att närvara vid Styrelsens sessioner.

Det gagn, Styrelsen nu eger af kamreraren i antydda hänseenden, beror just på den ställning, han till Styrelsen intager såsom ansvarig för ärendenas beredning, men skall detta ansvar fördelas mellan flera, blir också efter Styrelsens förmenande den väsentliga fördel uppoffrad, som just ligger uti den hos en person förenade handläggningen af kontorets göromål. Skall åter denna enhet efter Komiténs förslag vara att söka hos byråchefen, så kan denne visserligen med afseende på ärendenas beredning åtaga sig det ansvar, som nu hvilar på kamreraren, men då måste ock byråchefens tid upptagas likasom kamrerarens af det detaljarbete, som ärendenas beredning på hans ansvar medför. Byråchefen komme då att intaga den nuvarande kamrerarens plats, men tillika få sig tilldelad föredragningen af kontorets ärenden jemte utöfningen af öfriga en ledamot tillhörande skyldigheter.

En annan sida af kamrerarens verksamhet är den honom åliggande kontroll öfver de redogörelser, hvilka inkomma från de till antalet närmare sextio tullmyndigheter, hvilka omedelbarligen äro redovisningsskyldige till kammarkontoret. Då man besinnar, hvilka ansenliga belopp denna redovisning omfattar, och icke underskattar värdet af en kraftigt handhafd kontroll deröfver, kan man svårligen anse det sätt, hvarpå denna kontroll inom tullverket utöfvas, vare sig innefatta någon onödigt vidlyftig omgång eller medföra alltför stor utgift. Kontrollen handhafves i sammanhang med upprättandet af det generalsammandrag öfver inkomster och utgifter å hvarje tullplats, som månatligen uppgöres af bokhållaren å kammarkontoret efter tullkamrarnes månadsredogörelser och derefter undergår granskning af kamreraren, hvilken tillika med bokhållaren förser sammandraget med sin underskrift. Huru Komitén tänkt sig denna granskning af generalsammandraget böra ske, derom lemnas man i ovisshet, ty betänkandet säger väl, att byråchefen skall öfvertaga den kamreraren nu åliggande tillsynen, att månadsredogörelserna å behöriga tider till kammarkontoret ingå och att de deri balanserade behållningar icke öfverstiga de respektive tullkamrarnes behof intill tiden för nästa redogörelses afgifvande, men sedermera nämnes intet om det på grund af dessa månadsredogörelser upprättade generalsammandragets granskning.

Efterlåtes en dylik granskning, kan, för att icke förutsätta någon brottslig afsigt hos den, hvilken upprättar sammandraget, dock lätteligen tänkas, att ett ofrivilligt misstag eller förbiseende gör sig gällande, hvilket får fortlöpa genom de följande månadernas sammandrag och hvarunder kan döljas ett missförhållande, som eljest skulle hafva blifvit föremål för en långt tidigare upptäckt. Att till skydd häremot hänvisa till den revision, hvilken en gång sker i Kammar-Rätten, båtar föga, ty inom en sådan uppbördsförvaltning som tullverkets har Styrelsen behof af en kontroll, hvarigenom den kan, såsom nu sker, månad för månad noga följa hvarje tullkammares redovisning. Hvartill saken af en kraftig och skyndsamt kontroll kan leda, derpå erbjuder tullverkets egen historia varnande exempel i den inom vårt land med hänsyn till beloppet särdeles anmärkningsvärda balans, som yppade sig för ungefär fyratio år tillbaka inom hufvudstadens lokalförvaltning, och som då visade sig hafva fortgått under lång tid. Att inskränka den nu befintliga kontrollen är derföre i Styrelsens tanke så betänkligt, att Styrelsen icke kan annat än på det lifligaste afstyrka hvarje åtgärd i sådan syftning, på samma gång i underdånighet framhållande, hurusom det förtroendefulla uppdrag, kamreraren i detta afseende nu innehar, icke gerna kan lemnas i händerna på en mer underordnad tjensteinnehafvare, såvida ansvar och arbetets beskaffenhet skola vara bestämmande för tjenstställning och löneförmåner. Har åter Komitén afsett, att denna kontroll skulle i kamrerarens ställe handhafvas af byråchefen, kan Styrelsen deri endast se ytterligare bekräftad den uppfattning af Komiténs förslag Styrelsen förut antydt, eller att det i sjelfva verket går ut på att bibehålla kamrerarebefattningarne, men pålägga innehafvarne jemväl skyldighet att såsom ledamöter deltaga i verkets styrelse. Den frågan är emellertid alldeles icke ny, den gjordes redan vid 1868 års riksdag till föremål för en underdånig framställning, åsyftande indragning af departementschefspplatserna och ärendenas föredragning inför Chefen af de särskilda kontorens föreståndare — en anordning ganska snarlik åtminstone den af komitén förordade, när man endast bortser från den mindre väsentliga skillnaden i benämningar.

Öfver detta förslag yttrade Styrelsen i underdånig skrifvelse den 20 Oktober 1878 bland annat: »att departementchefernas likasom förmedlande ställning emellan den allenabeslutande generaltulldirektören, å ena, samt kansli- och kontorscheferna å andra sidan just innefattade ett giltigt bevis för platsernas lämplighet. Enär generaltulldirektörens kall fordrade, att han, oförhindrad af ärendenas så att säga mekaniska handläggning,

kunde med oafslätlig uppmärksamhet följa och öfvervaka gången af tullverkets vård och skötsel i det hela, men till kansli- och kontorschefernas deremot hörde att i detalj utreda och till expedition eller annan beslutad eller i allmänhet föreskrifven åtgärd befordra hos generaltullstyrelsen förekommande mål, så hade departementschefernes uppgift, att på samma gång utöfva en nödig kontroll på de senares åtgöranden och med den mögenhet i omdöme, hvilken i följd af deras mera omfattande embetsverksamhet borde kunna hos dem förväntas och fordras, ärendena till afgörande hos generaltullstyrelsen föredraga, syntes Styrelsen böra i och för sig göra deras platser icke blott lämpliga och ändamålsenliga, utan äfven nödvändiga; hvarjemte deras åliggande, att under generaltulldirektören å de till hvarderas departement hörande ärenden och en hvar särskildt underordnade tulladministrationer hafva speciel vårdnad och uppsigt, icke saknade sin stora vikt vid bedömandet af den uppkastade frågan om embetenas behöflighet. Dessutom och om å ena sidan riktigheten af den anordning icke kunde ifrågasättas, enligt hvilken beslutanderätten i de rent administrativa embetsverken blifvit lagd ensamt i Chefens för verket hand, syntes å en annan sida den motvigt mot förhastade beslut, som departementschefernes egenskap af ansvarige, rådgifvande ledamöter vore egnad att åstadkomma, i långt högre grad än omedelbart under verkets Chef stående och inför honom föredragande kansli- och kontorstjenstemän, icke heller böra lemnas utan ett i Styrelsens tanke förtjent afseende.»

Dessa af Styrelsen anförda skäl för departementschefsbefattningarnes bibehållande vunno Eders Kongl. M:ts godkännande och i underdånig skrifvelse den 13 Maj 1869 förklarade riksdagen den i ämnet lemnade utredning nogsamt ådagalägga, att departementscheferna voro under dåvarande förhållanden *oundgängligen nödiga*. Hvilka förändrade förhållanden sedermera inträdt, som skulle kunna numera göra en förening af dessa befattningar med kontorschefernas lämplig och önskvärd, inser icke Styrelsen, och svårligen synes den af båda statsmakterna då erkända giltigheten af ofvan anförda skäl kunna förringas genom det nu föreliggande komitébetänkandet, som ju åsyftar att genom införande delvis af kollegiala former utsträcka ledamöternas makt och betydelse.

Styrelsen har hittills företrädesvis framlagt skälen för sin åsigt om behöfligheten att bibehålla kamreraretjensten å kammarkontoret, men deraf samt af Styrelsens uppfattning om olämpligheten att öka styrelseledamöternas antal följer, att kamreraretjensten å revisionskontoret äfven är fortfarande oumbärlig.

Till hvad Styrelsen nu i underdånighet anført skulle åtskilligt kunna tilläggas för att ytterligare visa olägenheterna af den utaf Komitén föreslagna anordningen. Så fullgör Kammarkontoret enligt Styrelsens uppdrag en mängd verkställighetsåtgärder, avslutar hyres-, leverans- och entreprenadkontrakt m. m. och skulle enligt Komiténs förslag, som Styrelsen också är sinnad understödja, jemväl öfvertaga de advokatfiskalen nu tillhörande ekonomiska bestyr i afseende på tullverkets fastigheter i hufvudstaden. För alla dessa göromål måste ansvarigheten odelad hvila på en person, kontorschefen, men att låta en styrelseledamot handhafva dem kan deremot icke vara annat än oegentligt. Kammar- och revisionskontoren äro vidare, i följd af den dem ålagda tillsyn öfver underlydande tullmyndigheter, att i många fall betrakta såsom åklagare gent emot dessa, de påyrka ansvar för underlåtenhet att i behörig tid insända redovisningshandlingar m. m. Detta åliggande har hittills handhafts af kontorschefen, men kan ej öfvertagas af en byråchef, hvilken det tillkommer att inom Styrelsen pröfva den anmälda försummelsens beskaffenhet. Å andra sidan åter är detta bestyr så nära förbundet med kontrollen i öfrigt, att det icke kan derifrån skiljas eller lämpligen öfverlåtas åt en underordnad tjänsteman. En ytterligare viktig omständighet, som talar för bibehållandet af särskilda kontorschefer, är den, att en sådan fördelning af göromålen mellan ledamöterna svårligen kan genomföras, att icke mål, tillhörande en byråchefs föredragning, erfordra beredning inom ett kontor, lydande under annan byråchef. Så föredrar nu kanslidepartementschefen åtskilliga mål, deri kammarkontoret afgifvit utlåtande, och ännu flera, som inom revisionskontoret undergått förberedande handläggning. Nu måste väl erkännas, att det ej kan vara egentligt, att den ene byråchefen skulle bereda mål för en annans föredragning, hvaremot ingen olägenhet alls uppstår under närvarande förhållanden, då kamreraren afgifver alla från kontoret infordrade utlåtanden.

Då Styrelsen för sin del afstyrker förslaget om tillökning i ledamöternas antal, anser Styrelsen ej behöfligt att ingå i en detaljerad granskning af den fördelning af ärendena mellan de tre ledamöterna, Komitén uppgjort, helst denna fråga egentligen tillhör arbetsordningen eller instruktionen och sålunda bör behandlas först sedan organisationens hufvudgrunder äro fastställda. Så mycket vill Styrelsen dock nämna, att Komiténs förslag i denna del ej synes Styrelsen lyckligt funnet. Att fördela alla ärenden angående personalen mellan de tre ledamöterna efter tjänsternas olika natur måste föranleda onödig omgång och ökad besvär

vid ärendenas handläggning. Många tjänster äro af den beskaffenhet att de kunna hänföras lika väl till den ena som till den andra af de tre särskilda kategorier, Komitén uppställt, och samma personal är det, som användes att fylla det ena och andra slaget af tjänster. För att bevilja en tullförvaltare tjänstledighet och förordna vikarier graderna igenom skulle ofta erfordras, att de särskilda delarne af detta i sig sjelf ytterst enkla ärende blefve föremål för föredragning af hvar och en utaf de tre ledamöterna, till föga fromma för göromålens förenkling. Ändamålsenligare synes då vara att, såsom nu, alla dylika ärenden föredragas af kanslidepartementschefen i närvaro af den andre ledamoten. Icke heller vill Styrelsen underlåta påpeka, hurusom den föredragningsskyldighet, hvilken blifvit ålagd den tredje ledamoten, synes väl dryg, och å andra sidan den minskning i göromål, som skulle beredas chefen för kanslibyrån och hvilken Styrelsen redan erkänt vara i viss mån behöflig, skulle medföra en alltför stor lindring i hans föredragningsskyldighet, helst denne byråchef derjemte skulle åtnjuta den förmån framför de två andra ledamöterna att icke handhafva några bestyr, motsvarande dem de skulle få öfvertaga från de hittills varande kamrerarne.

Beträffande de af Komitén föreslagna benämningarne *byrå* och *byråchef* i stället för *departement* och *departementschef*, så och ehuru, i händelse Styrelsens förslag vinner nådigt godkännande, den kamerala afdelningen fortfarande såsom hittills skulle bestå af skilda kontor med särskilda kontorschefer och denna afdelnings karakter icke egentligen torde motsvara hvad med ordet *byrå* i allmänhet afses, lärer likväl den nu begagnade benämningen å Styrelsens ledamöter ur annan synpunkt anses mindre lämplig, och derföre, fastän de båda afdelningarne kunde benämnas *kansli-* och *kameralafdelningen*, böra, i saknad af annan lämpligare titel utbytas mot den af Komitén föreslagna: *Byråchef*.

I enlighet med hvad sålunda blifvit i underdånighet anfördt, får Styrelsen, med afstyrkande af Komiténs förslag i denna del, underdånigst hemställa, att ledamöternas i Styrelsen antal må fortfarande utgöra två, hvaraf den ene skall vara chef för kansli- och den andre för kameralafdelningen samt att de nuvarande båda kamrerarebefattningarne å kammar- och revisionskontoren må bibehållas.

I fråga om uppehållande af Chefens och ledamöternas befattningar vid inträffande förhinder för de ordinarie innehafvarne, föreslår Komitén vissa ändrade bestämmelser, som skilja sig från de nu gällande hufvudsakligen i följande afseenden: Vid förfall
för chef eller
ledamot.

att tjänstförrättande Chef skulle, utan särskildt nådigt bemyndigande, ega samma dispositionsrätt som Chefen öfver de å tullverkets stat uppförda anslag till extra och hemliga utgifter; *att* Styrelsen må ega förordna vikarie för ledamot under högst en och en half månad, i stället för att nu Sekreteraren och Kamreraren å Kammarkontoret äro sjelfskrifne att inträda såsom vikarierande ledamöter vid förfall, som ej räcker öfver fjorton dagar; och *att*, i sammanhang med Komiténs förslag om kollegialt afgörande af vissa ärenden, jemväl sådana, hvilka utgjorde föremål för Chefens allena beslutanderätt, skulle under Chefens frånvaro behandlas kollegialt, så snart den tjänstförrättande Chefen och föredraganden vore af olika mening.

Då inom Generaltullstyrelsen under Chefens embetsresor eller när han eljest varit hindrad att sitt embete utöfva, en ledamot af Styrelsen enligt hittills gällande Instruktion företrädt Chefens plats i Styrelsen, samt denna anordning, hvilken väl icke öfverensstämmer med hvad som eger rum inom vissa andra med Generaltullstyrelsen eljest lika organiserade verk, der ärendena under Chefens frånvaro handläggas kollegialt, emellertid inom tullverket visat sig ändamålsenlig, har Styrelsen, som dessutom i allmänhet uttalat sig mot tillämpningen af kollegial beslutanderätt inom detta förvaltningsverk, naturligtvis icke heller anledning att ifrågasätta någon ändring i den hittills bestämda formen för utöfvande af Chefens embete under dennes frånvaro, men kan af samma skäl icke biträda förslaget om någon inskränkning i tjänstförrättande Chefs beslutanderätt i de fall, der han med föredraganden är af olika mening, hvilket förslag dessutom, i följd af sitt samband med den af Komitén påyrkade kollegiala behandlingen af vissa ärenden under alla förhållanden, icke torde böra vinna afseende annorlunda än i sammanhang med nyssnämnda mera vidtomfattande förslag.

Hvad angår dispositionsrätten öfver anslaget till extra utgifter, får Styrelsen vitsorda, att behovet af en dylik rätt gör sig gällande snart sagdt hvarje sessionsdag isynnerhet under den del af året, då en lifligare trafik fordrar arbetskrafternas förstärkning inom tullverket, hvarföre ock hittills, så snart tjänstförrättande Chef behöft i Styrelsen inträda, underdåning hemställan i allmänhet måst göras för att utverka åt honom en sådan dispositionsrätt, hvilken heller aldrig förvägrats. Giltigt skäl synes således förefinnas att enligt Komiténs förslag låta ett generelt medgifvande i detta afseende inflyta uti Instruktionsen. Deremot har Styrelsen ej funnit, att något likartadt behof gjort sig gällande rörande dispositionen af an-

slaget till hemliga utgifter. Sjelfva karakteren af detta anslag angifver, att dispositionen af detsamma måste ligga i en persons hand och icke lämpligen kan för kortare tider öfverlåtas på någon annan, och då de utgifter, som dermed bestridas, i allmänhet åtminstone icke äro af brådskande natur samt den nuvarande instruktionen redan medgifver tjänstförrättande Chef en viss dispositionsrätt öfver dessa medel, nemligen till «kuranta och uppskof ej tålande behof», lärer någon utsträckning af den i detta afseende redan stadgade rätt ej vara erforderlig.

Enligt hvad Styrelsen nu anført och med iakttagande i öfrigt af hvad Komitéen föreslagit i denna punkt, hemställer Styrelsen i underdånighet, att, med ändring af motsvarande bestämmelser i nu gällande instruktion, må i nåder stadgas: att den i graden äldste af ledamöterna må vara skyldig att, vid inträffande förhinder för Generaltulldirektören, förestå hans embete, såvida hindret icke varar öfver fjorton dagar, men om det är af beskaffenhet att räcka längre tid, intilless uppå genast skeende underdånig annälan Eders Kongl. Maj:t å embetet meddelar nådigt förordnande; att sålunda tjänstförrättande eller tillförordnad Chef må ega enahanda befogenhet inom Styrelsen som ordinarie Generaltulldirektör, dock med den inskränkning, att han ej må annorlunda än till uppskof ej tålande behof disponera öfver det under Styrelsens förvaltning ställda anslag till hemliga utgifter samt att under Generaltulldirektörens frånvaro tjänster ej må annorledes än på förordnande tillsättas, eller tjänsteman från innehafvande befattning afsättas eller till annan transporteras, så framt icke Eders Kongl. Maj:t i dessa afseenden meddelat särskildt nådigt bemyndigande; samt att, då ledamot är hindrad att sin befattning utöfva, Generaltullstyrelsen eger förordna vikarie under högst en och en half månad med skyldighet, om dylikt vikariat blir för längre tid behöfligt, att frågan derom till Eders Kongl. Maj:ts afgörande anmäla.

Komitéen föreslår vidare meddelande af en bestämmelse i den syftning, att Generaltulldirektören må, då omständigheterna dertill föranleda, ega uppdraga åt ledamot att i hans ställe företaga inspektionsresor till landsorten. Ehuru det med karakteren af Styrelsens nuvarande organisation bäst öfverensstämmer, att de för utöfvande af tillsyn öfver verkets personal och befordrande af enhet i tillämpningen af nyutkomna författningar och andra föreskrifter särdeles viktiga inspektionsresorna företrädesvis tillhöra Chefens embetsverksamhet, kan dock inträffa, att en dylik inspektionsresa behöfver företagas å tid, då Chefens närvaro inom Styrelsen är af synnerlig vikt eller han af af annan orsak är hindrad att anträda en

*Inspektions-
resor.*

sådan resa; och erkänner Styrelsen, att under sådana omständigheter den af Komitén här föreslagna rättighet för Chefen att åt ledamot uppdraga företaget af inspektionsresa kan vara till gagn; viljande Styrelsen derjemte framhålla, att medlem af Styrelsen kan i vissa fall nödgas företaga resor till landsorten af annan beskaffenhet än de vanliga inspektionsresorna, nemligen då förhållandena på en plats påkalla, att Styrelsen på ett mera omedelbart sätt gör sig förvissad om deras beskaffenhet och lämpligheten af de åtgärder, som böra vidtagas. Att, såsom hittills, Chefen skall vara den ende inom Styrelsen, hvilken är behörig att företaga en dylik resa, och att han således skall nödgas dertill, äfven om han skulle anse gagneligt, att saken anförtröddes åt någon af Styrelsens ledamöter, lär icke vara lämpligt, hvarföre Styrelsen, såsom ett förfullständigande af Komiténs förslag, underdånigst hemställer, att Generaltulldirektören må, då omständigheterna dertill föranleda, ega uppdraga åt ledamot att i hans ställe företaga resor till landsorten i inspektionsändamål eller då eljest närvaro af en Styrelsens medlem på någon plats anses erforderlig.

*Kompetens-
vilkor.*

I denna punkt tillstyrker Komitén, att examen till Eders Kongl. Maj:ts kansli eller till rättegångsverken må blifva ett oeftergifligt vilkor för inträde såsom extra ordinarie tjänsteman i Generaltullstyrelsens byråar. Villigt erkännande det af Komitén framhållna värdet af teoretiska studier för tjänstemannabildningen i allmänhet, hyser Styrelsen dock ganska stor tvekan om lämpligheten af de föreslagna skärpta kompetensvilkoren, åtminstone med afseende å inträde i Kammar- och Revisionskontoren. De flesta ordinarie tjänstemän, hvilka hittills varit och för närvarande äro anställda å dessa kontor, hafva icke på långt när aflagt så omfattande kunskapsprof, som här äro i fråga, och då dertill kommer, att för anställning såsom tjänsteman vid lokalförvaltningarne inom tullverket endast fordras maturitetsexamen, och att isynnerhet befattningarne inom revisionskontoret lämpa sig att besättas med personer, hvilka förut under tjänstgöring inom lokalförvaltningen praktiskt handlagt förtullningsgöromål, — en förflyttning, som, när det gäller ordinarie tjänstemän, Komitén uttryckligen erkänner såsom ändamålsenlig — har Styrelsen icke kunnat undgå, att, lika med en reservant inom Komitén, finna det mindre egentligt att på den extra tjänstemannen ställa högre kompetensfordringar, än som skulle komma att tillämpas på de ordinarie, och att derigenom lägga hinder i vägen för att, såsom nu allmänt sker, många af de extra tjänstemännen vid hufvudstadens lokalförvaltning tillika tjänstgöra å kammar- och revisionskontoren. De specialinsigter, hvilka göromålen särdeles å

revisionskontoret kräfvat, torde näppeligen förvärfvas lättare och bättre än genom praktiskt deltagande i de förvaltningsbestyr, hvilka utgöra föremål för kontorets granskning, och är det således för att befrämja den speciella tjänstemannautbildning, hvilken erfordras inom sistnämnda kontor, som Styrelsen lika litet för extra som för ordinarie tjänstemän inom lokalförvaltningarne vill förhindra deras användning inom kontoret, på samma gång Styrelsen alltid måste afse att icke genom skärpning i kompetensvilkoren tillgången på extra arbetskrafter, hvilka dessutom efter det af Komitén uppgjorda regleringsförslag lära mera än nu behöfva tagas i anspråk för göromålens gång inom kontoren, alltför mycket begränsas.

För anställning inom Styrelsens kansli kunna deremot de af Komitén uppställda högre kunskapsfordringar vara mera af behovet påkallade, ehuru erfarenheten äfven här ådagalagt, att verket å de mera underordnade platserna kunnat hafva stort gagn af personer, hvilka ej aflagt de af kommittén ifrågasatta embetsexamina.

Styrelsen får derföre i underdånighet afstyrka, att någon ändring göres i nu gällande bestämmelser om kompetensvilkoren för inträde i Styrelsens kammar- och revisionskontor, hvaremot Styrelsen ej har något att erinra mot en stegring af kompetensfordringarne för inträde i Styrelsens kansli, i öfverensstämmelse med Komiténs förslag, derest Eders Kongl. Maj:t skulle finna sålunda höjda fordringar i allmänhet böra stadgas för motsvarande anställning inom andra embetsverk.

Bland de förändringar i arbetssättet, med hvilka Komitén derefter *Sättet för in-*
 sysselsätter sig, i afsigt att åstadkomma förenkling jemte lättnad i tjänste- *betalningar.*
 männens åligganden, förordar Komitén först, att, såsom en väsentlig
 minskning i det kammarkontoret nu ålagda ansvar och till någon lindring
 i arbetet jemte ökad säkerhet för det allmänna, den förändring med af-
 seende å sättet för inlevereringen af den från landsorterna inflytande tull-
 uppbörden må vidtagas, att denna uppbörd, i stället för att ingå till kam-

markontoret, skulle af redogörarne insändas till Riksbanken tillika med ett missiv eller reversal, hvarjemte ett annat reversal skulle aflåtas till Generaltullstyrelsen; och skulle Styrelsen vidare dagligen låta genom behörigt ombud från Riksbanken afhemta bankoattesterna å de sålunda under samma eller föregående dag influtna beloppen. Beträffande levereringen af den i hufvudstaden inflytande uppbörden skulle densamma ske på samma sätt som hittills, så att uppbördskontoret insätter medlen i Riksbanken och öfverlemnar attesten till Styrelsen. Levereringarne från landsorten skulle således ega rum i hufvudsaklig likhet med hvad redan iakttages i fråga om uppbörden i hufvudstaden.

Detta Komiténs förslag anser sig Styrelsen böra obetingadt understödja och till nådigt bifall förorda, under förutsättning att Riksbanken medgifver medels insättning å Styrelsens räkning på det föreslagna sättet. Då remisserna från landsorten till kammarkontoret numera i allmänhet ingå i vaxlar, är kontorets bestyr med dessa medels mottagande visserligen icke på långt när så tidsödande, som då dessa betydliga uppbördsbelopp insändes i kontanta penningar, som skulle uppräknas, hvarföre någon synnerlig lättnad i kontorets arbete genom förändringen väl icke vinnes, men den hufvudsakliga och mest afsevärda fördelen är, att kontoret befrias från handhafvandet af dessa stora uppbördsbelopp, hvilka i stället skulle komma att från redogörarne ingå direkte till Riksbanken.

I sammanhang härmed tillåter sig Styrelsen ock att i underdånighet framhålla ett annat önskningsmål för att helt och hållet kunna borttaga från kontoret all befattning med kontanta medel, nemligen att de medel, hvilka af Styrelsen utassigneras från Riksbanken för att sändas till tullmyndigheter i landsorten, hvilka ej af influten uppbörd kunna bestrida de aflöningar och öfriga tullverkets kostnader, som der skola gäldas, skulle få expedieras till sin bestämelse direkte af Riksbanken och ej såsom nu behöfva först uttagas af kammarkontoret, som derefter besörjer deras expedierande. Dessa medel uppgå årligen till öfver en fjerdedels million kronor, och äro således af betydnenhet att kunna rättfärdiga en särskild anordning för att ur kontrollsynpunkt bereda ökad trygghet. Styrelsen skulle dock icke hafva ansett sig kunna ifrågasätta en dylik anordning, hvarigenom ett icke obetydligt ökad besvär för Riksbanken onekligen måste uppkomma, derest icke Komitén i sitt betänkande angående Statskontorets organisation föreslagit ett alldeles likartadt förfarande i fråga om de från nämnda verk till landsorten skeende utbetalningar och berörda förslag sedermera torde få anses hafva vunnit godkännande. Kan ett med-

gifvande från Riksbankens sida erhållas, att nu antydda förfarande får tillämpas äfven med afseende å tullverkets utbetalningar till landsorten, skulle derigenom den grundsats, hvilken Komitén vill göra gällande i fråga om de till tullverket inflytande medel, kunna följdriktigt genomföras, så att allt handhafvande af penningremitter till och från Generaltullstyrelsen blefve aflyftadt från kammarkontoret, hvarigenom — utom nyssberörda ökade säkerhet för det allmänna — äfven någon lindring kunde beredas kontoret i dess dryga göromål.

I syfte att bereda tillfälle till en tidigare statsrevision har Komitén i denna punkt föreslagit vissa åtgärder, som skulle leda till en snabbare bokföring och tidigare avslutande af tullverkets räkenskaper, samt en, såsom det vill synas, mera begränsad revision af dessa räkenskaper inom kammarkontoret, än som för närvarande eger rum. För detta ändamål hemställer komitén, att de förslag öfver inkomster och utgifter, som månatligen skola af tullförvaltningarne till Styrelsen afgifvas, erhålla den uppställning, att de komma att utgöra fullständiga, avslutade räkenskaper för månaden, hvarefter bokföringsarbetet hos Styrelsen skulle kunna efter hand under årets lopp undångöras och i sammanhang dermed verkställas den granskning, som på kammarkontoret ankommer, så att vid årets slut endast komme att återstå granskningen och bokföringen för sista månaden och hufvudbokens avslutning. Derjemte har Komitén ifrågasatt, att, jemte det Styrelsens skyldighet i afseende å revisionen af räkenskaperna »begränsas till den granskning, som bör ega rum i sammanhang med upprättandet af hufvudboken», redogörelsehandlingarne skulle, i den mån de blifvit för bokslutet använda, i Styrelsens embetslokal tillhandahållas den Kammarrättens tjänsteman, som hade att desamma revidera.

I hvad mån Styrelsen hittills sökt tillmötesgå anspråken på en snabb bokföring och redovisning, tillhör icke Styrelsen att bedöma, men tillåter Styrelsen sig dock i underdånighet fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på vissa omständigheter, hvilka i detta afseende torde ega betydelse. Inom ett sådant verk, som det under Styrelsen lydande, der utgifterna, såsom bestämda gsnom fastställda stater, äro åtminstone till sitt ungefärliga belopp på förhand kända, men inkomsterna deremot af särdeles vexlande natur, måste det vara af synnerlig vigt att, med den skyndsamhet som är möjlig, kunna förskaffa sig uppgifter angående dessa inkomsters belopp; derom har ock Styrelsen gått i författning, och dylika uppgifter, utarbetade inom Kammarkontoret och omfattande uppbörden af såväl tull- som fyr- och båkmedel för hela riket, blifva ock numera för hvarje månad

*Räkenskapen
och dess re-
vision.*

inom medlet af den påföljande månaden till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnade. Vidare åligger det alla underlydande tullmyndigheter, hvilka handhafva uppbörd och utbetalningar, att före den 20 i hvarje månad hafva till kontoret insändt, af verifikationer åtföljda förslag öfver alla inkomster och utgifter för den föregående månaden. Dessa förslag utvisa fullkomligt ställningen den sista i hvarje månad och äro redan, såvidt Styrelsen kan förstå, liktydiga med de fullständiga, afslutade räkenskaper, Komitén åsyftar. I sammanhang med dessa redogörelsens granskning upprättas på grund af dem det s. k. generalsammandraget, utvisande hvarje tullkamrarnes uppbörd, afkortningar, omkostnader, levereringar och behållningar. Ändamålet härmed är att, ur kontrollsynpunkt, i en lätt öfverskådlig form lemna en öfversigt i nämnda afseenden, och derföre har det ej heller befunnits hvarken nödigt eller lämpligt att i detta sammandrag upptaga lika många konti som förekomma i hufvudboken. Något hinder möter dock ej att efter de månadsredogörelser, som ligga till grund för sammandraget, upplägga alla dessa konti, men om behöfligheten häraf har Styrelsen ej kunnat af Komiténs betänkande öfvertygas. Komitén åsyftar att hufvudboken skulle föras efter hand månad för månad, men detta skulle endast hafva till följd, att, der hvarje konto i hufvudboken nu för hela året upptager endast en post, skulle det komma att i stället upptaga tolf poster, hvarigenom hufvudboken endast skulle blifva betydligt vidlyftigare och förlora i öfverskådlighet, på samma gång arbetet med dess förande skulle ganska mycket ökas. Komitén har imellertid trott ett dylikt förfarande böra påskynda hufvudbokens afslutande och kunna betinga en tidigare statsrevision. Frågan om de åtgärder, hvilka för befrämjande af ett sådant syfte påkallas, har för icke längesedan särskildt utgjort föremål för Styrelsens öfvervägande i anledning af Riksdagens underd. framställning rörande ett tidigare afslutande af statens räkenskaper. På sätt Komitén omnämnt, förklarade Styrelsen då, i sitt den 19 November 1875 derom till Statskontoret afgifna utlåtande, att redogörelsen för de under Styrelsens förvaltning ställda medel skulle kunna så tidigt afslutas, att denna redogörelse före den 1 Maj påföljande året kunde till Kamrarrätten öfverlemnas, i stället för att detta nu ej sker förrän inom det påföljande årets utgång. För att åstadkomma den af Styrelsen föreslagna anordning förutsattes dock dels ett anslag af ett tusen kronor årligen för ett biträde åt bokhållaren i Kammarkontoret och dels en ändrad föreskrift om tiden för insändande till Styrelsen af tullkamrarnes årsredogörelser och journaler, så att denna tid blefve bestämd till Januari

månads utgång i stället för, såsom nu, Februari månads slut. Med den tid Styrelsen sålunda ifrågasatt för redogörelsens afslutande och aflemnande till Kammarrätten, torde ganska väl låta förena sig, att den sistnämnda verk tillhörande granskning kan medhinnas till medlet af Oktober och räkenskaperna då vara tillgängliga för statsrevisionen, hvars sammanträdande skulle, enligt hvad afsedt var, uppskjutas till sistberörda tid. För att befrämja tillfället för statsrevisionen att granska det nästföregående årets räkenskaper, erfordras sålunda, hvad Tullverket angår, inga andra förändringar, än Styrelsen ofvan antydt. Beträffande tiden för afslutandet af tullverkets hufvudbok vill Styrelsen dessutom särskildt nämna, att under nuvarande förhållanden, då tullkamrarnes redogörelser icke inkommit förrän till den 1 Mars, hufvudboken dock under de senare åren varit så tidigt färdig att Styrelsen redan i April månad kunnat till Eders Kongl. Maj:t afgifva den derpå grundade berättelse rörande tullverkets inkomster och utgifter för föregående år. Här af följer ock att med ett tidigare insändande från tullkamrarna af deras redogörelser hufvudboken skall kunna afslutas ännu tidigare, ehuru det särdeles tidsödande arbetet med ordnandet af de många och vidlyftiga volumerna af verifikationerna, hvilket måste föregå räkenskapernas aflemnande till Kammarrätten, föranledt, att Styrelsen ej ansett tidpunkten för räkenskapernas bringande i det skick, som erfordras för deras inlemnande till berörda verk, kunna bestämmas tidigare än till 1 Maj. Såsom Styrelsen redan antydt torde denna tidpunkt ock vara fullt lämplig för det ändamål, hvars vinnande man åsyftar. Hvad Komitén afser, då den säger, att det åsyftade ändamålet — tillfälle till tidigare statsrevision — skulle kunna ytterligare befrämjas genom bifall till dess förslag, kan Styrelsen derföre ej inse, så vida meningen ej skulle vara att statsrevisionen skulle kunna företaga sitt arbete ännu tidigare än hvad ofvan varit i fråga. Om detta åter ur andra synpunkter är lämpligt eller i allmänhet låter sig utföras, är naturligtvis en fråga, som ej tillhör Styrelsens bedömande, men att ett tidigare afslutande af tullverkets räkenskaper än Styrelsen redan uppgifvit, skulle kunna ega rum, vågar Styrelsen betvifla. Om än de månatligen från tullkamrarna ingående förslagen äro att anse såsom afslutade räkenskaper för månaden, gäller detta dock ej förslaget för December, som väl utvisar ställningen den sista i samma månad, men dock ej kan uteslutande läggas till grund för bokslutet, när här, likasom öfverallt annorstädes, åtskilliga utgiftsposter, hvilka rätteligen tillhöra året, först kunna något sednare i räkenskaperna afföras. Detta sker i årsredogörelsen, hvilken således måste afvaktas innan bok-

slutet af Kammarkontoret verkställes, men då denna redogörelse, enligt Styrelsens nyssberörda förslag skulle vara till Kontoret afgifven inom Januari månads utgång, under det månadsförslaget för December inkommer till den 20 Januari och sedermera alltid tarfvar någon tids granskning, blir ju den tidsutdrägt som härrör af behovvet att innan bokslutet göres invänta årsredogörelserna af en föga afsevärd betydelse.

Huruvida åter Komiténs förslag om sättet för verkställande af den Kammarrätten tillhörande revision är lämpligt och utförbart, är något, hvarom Styrelsen anser sig icke tillkomma att afgifva yttrande. I följd af de oftanämnda månadsförslagens beskaffenhet möter emellertid redan nu intet hinder för denna revisions successiva utförande, hvarföre icke heller ur denna synpunkt någon förändring i dessa förslag, på sätt Komitén hemställt, göres behöflig.

Hvad slutligen Komitén afser med sitt yrkande, att Styrelsens skyldighet i afseende å revisionen af de till Styrelsen inkomna räkenskaper skulle *begränsas* till den granskning, som bör ega rum i sammanhand med upprättandet af hufvudboken, har Styrelsen ej kunnat finna af motiveringen med tillräcklig tydlighet framgå, för att Styrelsen skulle kunna tillåta sig något bestämdt utlåtande öfver Komiténs förslag i denna del. Skulle det innebära en inskränkning i den Styrelsen nu tillkommande granskningsrätt öfver underlydande tullmyndigheter, måste Styrelsen dock i underdånighet afstyrka hvarje åtgärd i sådan syftning. Styrelsen har redan förut i detta utlåtande framhållit vigten af en kraftig och skyndsam kontroll i Styrelsens hand öfver dess underlydande, och vågar näppeligen antaga, att behöfligheten af en dylik kontroll kan i och för sig från något håll ifrågasättas. Men öfverlåtandet till annan myndighet, hvilken väl skulle vara Kammarrätten och dess revisorer, af den revision som nu eger rum inom Kammarkontoret, vållar derjemte stora praktiska olägenheter. Om denna revision skall på ett lika betryggande sätt som nu handhafvas af personer, stående utom tullverket och följaktligen mindre förtrogna med alla förhållanden derinom och särskildt med Styrelsens beslut i en mängd frågor, hvaraf verkningarne visa sig äfven i räkenskaper, samt tillika saknande samma lätta tillfälle att förskaffa sig från redogörarne nödiga upplysningar, som står en tullverkets tjänsteman till buds, kan detta icke ske utan ett betydligt förökadt arbete mot hvad en verket tillhörande revisor behöfver å samma granskning nedlägga, och visst är, att Styrelsen aldrig skulle känna samma trygghet som nu genom granskningens öfverlåtande på personer, med hvilka Styrelsen icke hade

något att skaffa. Dertill kommer att, i händelse anmärkningarne göras af Kammarrättens revisorer, omgången med förklaringsars infordrande blifver större, och då anmärkningarne sedermera skulle pröfvas icke af Styrelsen, utan af Kammarrätten, blefve följden, att Styrelsen ständigt finge i dylika frågor afgifva utlåtanden till Kammarrätten och deri ofta göra vidlyftiga framställningar till belysande af de särskilda förhållanden, en anmärkning kunde afse. Sådant ifrågakommer nu endast undantagsvis, enär det stora flertalet anmärkingar sker hos Styrelsen och der pröfvas, så att vid den inom Kammarrätten skeende granskningen föga eller intet återstår att anmärka, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen. Att borttaga denna granskningsrätt från verket sjelf skulle därför föranleda både ökad besvär för dem, hvilka skulle handhafva revisionen, samt omgång vid förklaringsars infordrande, och för Styrelsen en högst betungande tillökning i göromål i och för utlåtanden till Kammarrätten öfver alla anmärkingar. Till någon förenkling i göromålen leder Komiténs förslag således icke, utan tvärtom; om det leder till ökad trygghet för det allmänna, är en fråga, på hvars besvarande Styrelsen icke vill inlåta sig i vidsträcktare mån, än redan skett; dervid dock till undanrödjande af allt missförstånd rörande Styrelsens uppfattning af den granskning, som nu sker inom Kammarrätten, Styrelsen anser sig böra framhålla, att denna granskning icke hufvudsakligen är att betrakta såsom en efterrevision, utan har en vida mera maktpåliggande uppgift, nemligen att kontrollera Styrelsens beslut och åtgärder, såvidt de i räkenskaperna framträda — en revision, hvilken naturligtvis icke kan försiggå inom verket sjelf.

Med stöd af hvad Styrelsen sålunda anfört, hemställer Styrelsen underdånigst, att Komiténs förslag i denna del, så vidt det berör sättet för räkenskapernas förande inom tullverket och beskaffenheten af den revision deröfver, som nu utöfvas inom verket, ej må till någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

I denna punkt hemställer Komitén, att aflöningslistor och uppgifter till bevillningsberedningarne må inom Styrelsen upprättas endast beträffande Styrelsens egna tjänstemän och betjente, och att således Kammarkontorets åliggande att handhafva detta bestyr jemväl med afseende å Stockholms lokalförvaltnings personal må öfverflyttas på denna förvaltning, då naturligtvis Kassörskontoret, som utbetalar alla medel, äfven finge åtaga sig nämnda bestyr. Då den här föreslagna anordningen står i fullkomlig öfverensstämmelse med hvad som tillämpas i fråga om öfriga lokalförvaltningar i riket och särskildt i Göteborg, der förvaltningen är organiserad

*Aflönings-
listor m. m.*

på samma sätt som i Stockholm, måste förslaget erkännas vara både fullt egentligt och lätt utförbart samt skulle visserligen så till vida medföra ett minskadt besvär för Kammarkontoret, som ifrågavarande bestyr afser icke allenast den i tjänst varande personalen, utan ock den i hufvudstaden befintliga ansevärd mängden af pensionstagare, såväl afskedade ur tullverkets tjänst, som enkör och barn. Men deremot skulle det i stället åligga den i kontoret anstälde revisor att på sätt som eger rum i afseende å öfriga aflöningslistor granska äfven nämnda listor, hvilka, såsom upprättade i kontoret, hittills icke undergått hans speciella revision. En öfverflyttning af dessa göromål på Kassörskontoret måste dock betinga, att kassören erhöle till sitt biträde en kammarskrifvare, för hvilken arfvode skulle utgå med tolfhundra kronor, i likhet med hvad staten redan upptager för en biträdande kammarskrifvare vid kassörskontoret i Göteborg, men då den ifrågasatta förändringen ej skulle kunna föranleda någon inskränkning af Kammarkontorets personal utöfver hvad Styrelsen föreslagit i sitt underdåniga betänkande den 25 November 1873, under förutsättning att detta arbete fortfarande skulle tillhöra kontoret, komme det nu väckta förslaget således att medföra en ökad utgift för tullverket i och för aflönande af kassörens biträde, hvarföre Styrelsen, under förnyadt erkännande af de ganska välgrundade skäl, hvilka i öfrigt tala för förslaget, dock anser sig icke böra för sin del tillstyrka detsamma, på samma gång Styrelsen, derest Eders Kongl. Maj:t ändock skulle anse förslaget böra vinna nådigt bifall, icke kan hafva något att deremot erinra, såvida i staten för lokalförvaltningen i Stockholm uppföres ett anslag å ett tusen tvåhundra kronor till arfvode åt en biträdande kammarskrifvare å Kassörskontoret.

*Allmänna
grunder för
löneregle-
ringen.*

De af Komitén benämnda *allmänna grunder för löneregleringen* äro sådana, hvilka ega lika tillämplighet för tullverkets embets- och tjänstemän samt betjente, som för personalen inom alla andra embetsverk åtminstone af förvaltningsnatur, och då dessa grunder redan torde vara af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen pröfvade i sammanhang med löneregleringen för Statskontoret, lärer något vidare yttrande derom från Styrelsens sida numera icke böra ifrågakomma; anhållande Styrelsen dock i underdånighet få fästa uppmärksamheten på ett, i Styrelsens tanke,

mindre egentligt uttryck, som förekommer i början af denna punkts sjette moment, der det såsom vilkor för ålderstillägg stadgas, bland annat, viss tids fortsatt innehafvande af *samma tjänst*, ehuru Styrelsen antager meningen vara, att äfven den, som innehaft annan tjänst i *samma grad*, bör af nämnda förmån komma i åtnjutande. Så affattad är åtminstone den bestämmelse, som enligt staten för tullverkets lokalförvaltning gäller i fråga om rätt till ålderstillägg, och hvilken synes påkallad af både billighet och omtanken om verkets egen fördel i vissa fall. Styrelsen tillstyrker derföre, att i början af förenämnda moment ålderstillägget må förklaras böra utgå efter viss tids innehafvande af *tjänst i samma grad*.

Komitén behandlar härefter frågan om den å de särskilda byråerna *Kanslibyrån*. behöfliga personal, börjande med Kanslibyrån, som motsvarar det nuvarande kansliet och advokatfiskalskontoret, hvilka båda senare benämningar torde böra bibehållas, då byråorganisationen efter Styrelsens åsigt ej kan med afseende å detta verk med full egentlighet tillämpas. Inom kansliet ifrågasätter Komitén ej annan ändring, än den af Styrelsen i dess oftaberörde förslag redan förordade indragningen af en af de tre nu befintliga notarietjänsterna. Deremot föreslår Komitén indragning af kanslistjänsten å advokatfiskalskontoret osh den dermed förbundna tullfiskals-tjänsten i centraldistriktet. Att denna tjänst blifvit af Styrelsen i dess förre förslag bibehållen, härrörde ej af tullfiskalstjänstens oafvisliga behöflighet, ty dertill hörande göromål kunna inom detta distrikt lika väl som det redan sker på de flesta andra ställen i riket handhafvas af tullförvaltaren på hvarje plats, utan af Styrelsens åsigt om nödvändigheten att i ett verk, der eljest juridisk tjänst icke finnes, försäkra verket om ett biträde åt advokatfiskalen, som vid förfall för honom kan utöfva hans tjänst. Vissa af advokatfiskalens göromål, företrädesvis de, som tillhöra honom i egenskap af verkets aktor, kräfva nemligen i allmänhet sådan handläggning, att vid förfall för honom en person ständigt måste finnas redo att öfvertaga dem, och samma behof af en särskild kvalificerad vikarie för advokatfiskalen gör sig naturligtvis ock gällande för att denne senare skall kunna komma i åtnjutande af semester såväl som då han i tjänsteärenden nödgas vara frånvarande från hufvudstaden, hvilket vid vissa tillfällen visat sig behöfligt under till och med en och annan vecka

i följd. Behovvet af ett biträde i sådant afseende för advokatfiskalen har Komitén icke heller förbisett, men i fråga om dess fyllande hänvisat till de båda notarierna — ett förslag, som Styrelsen dock anser ganska olämpligt. Hittills hafva notarierna i allmänhet icke ens egt den erforderliga juridiska kompetensen för advokatfiskalstjenstens utöfvande, och de skulle icke heller ovilkorligen behöfva det efter Komiténs eget ofvannämnda förslag rörande kompetensvilkoren för anställning inom kansliet. Men äfven om denna kompetens finnes, är dermed icke tillräckligt sörjdt för ett nöjaktigt bestridande af de flesta advokatfiskalens göromål, hvilka förutsätta vana vid praktisk handläggning af juridiska bestyr och en genom erfarenhet utbildad förmåga att bedöma frågor af rättslig natur. Dylika egenskaper äro deremot alldeles icke behöfliga för att en person skall på ett särdeles förtjenstfullt sätt kunna sköta en notariebefattning, och Styrelsen misströstar om möjligheten att kunna nöjaktigt besätta dessa tjänster, om dervid hänsyn måste tagas äfven till de sökandes lämplighet att sköta advokatfiskalsgöromålen. Å andra sidan är Styrelsen villig medgifva, att det kan vara en för stor ekonomisk uppoffring för statsverket att bekosta fullständig aflöning för en särskild tjänsteman, hufvudsakligen för att bereda tillgång på en suppleant för advokatfiskalen, och derföre har Styrelsen, tillmötesgående syftningen i Komiténs förslag, förestält sig, att en dylik suppleant, som är alldeles outhärlig, möjligen skulle kunna erhållas derigenom, att en amanuens anställdes vid advokatfiskalskontoret, som, jemte det han så mycket biträdde å kontoret, att han ej vore främmande för göromålen, egentligen åtog sig att ansvara för advokatfiskalstjenstens uppehållande vid förhinder för den ordinarie innehafvaren. Styrelsen antager ock, att en yngre jurist skulle kunna vara sinnad att, för ett arfvode af ett tusen två hundra kronor eller samma belopp, Komitén sjelf beräknat för andra amanuensplatser inom verket, mottaga en dylik anställning, som, när han ej förestod advokatfiskalens befattning, lemnade honom en mera obetydlig sysselsättning. Härigenom skulle i allt fall en ganska afsevärd besparing göras i aflöningsstaten.

Det af Komitén i denna punkt jemväl framställda förslag om öfverflyttning på Kammarkontoret af de advokatfiskalen nu tillhörande ekonomiska bestyr i afseende å tullverkets fastigheter i hufvudstaden finner Styrelsen sig böra på de af Komitén andragna skäl i underdånighet tillstyrka, men deremot kan Styrelsen ej biträda Komiténs hemställan, att advokatfiskalen ensam skulle förrätta de inventeringar, som för närvarande åligga honom och kamreraren å Kammarkontoret gemensamt. Dessa in-

venteringar, särdeles de, som ske å Kassörs- och Konfiskationskontoret, kräfva sådan kännedom om räkenskapsföring och insigt i hela redovisningssättet inom tullverket, att, då dylika egenskaper i allmänhet icke kunna förutsättas hos innehafvaren af advokatfiskaltjensten i samma grad som hos en Kammarkontorets tjänsteman, Styrelsen anser vigten af dessa inventeringars förrättande på ett betryggande sätt påkalla deras handhafvande i samma ordning som för närvarande är bestämd.

Efter de af Styrelsen nu föreslagna mindre modifikationer i denna punkt af betänkandet och under förutsättning, att nödiga medel anvisas för anställande af en amanuens å advokatfiskalskontoret, tillstyrker Styrelsen i öfrigt nådigt bifall till Komiténs förslag i denna punkt.

Kammarkontoret eller, såsom det enligt Komiténs förslag benämnes, Kameralbyrån, består för närvarande af en kamrerare, en kammarförvandt, en bokhållare, hvilken tillika är revisor, och tre kammarskrifvare eller tillhopa sex tjänstemän, hvilket antal Styrelsen i sitt ofvanomförmälda förslag ansett kunna inskränkas till fyra genom indragning af två kammarskrifvarebefattningar. Någon minskning i de, efter Styrelsens tanke, erforderliga ordinarie tjänstemännens antal å detta kontor har Komitén icke heller ifrågasatt, utan endast velat göra en förändring i tjänsternas beskaffenhet genom att föreslå, det kontorets personal skulle utgöras, förutom byråchefen, af en kammarförvandt och tre bokhållare. Då Styrelsen på skäl, hvilka ofvan blifvit utförligt framställda, afstyrkt inrättande af en särskild byråchefsp plats för handläggningen af de inom Kammarkontoret beredda ärenden, och i sammanhang dermed sökt bevisa kamrerarebefattningens ounbärlighet, följer deraf, att Styrelsen i sitt förslag måste utesluta den bokhållaretjänst, hvarmed Komitén velat bereda en ersättning för den till indragning föreslagna kamreraretjensten. Men Styrelsen är icke heller fullt ense med Komitén om behöfligheten af den andra bokhållaretjänst, som efter Komiténs förslag skulle nyinrättas i stället för den i Styrelsens förra regleringsförslag upptagna kammarskrifvaresysslan. Komiténs förslag i denna del står visserligen i fullkomlig öfverensstämmelse med den af Komitén i dess föregående betänkanden rörande ombildning af åtskilliga embetsverk städs tillämpade åsigten, att ordinarie tjänstemän icke böra anställas med lägre grad eller mindre aflöningsförmåner,

*Kameral-
byrån.*

än som äro föreslagna för kammarförvandter och bokhållare, men då flera kammarskrifvaresysslor finnas inom den lokala tullförvaltningen och fortfarande der äro behöfliga samt denna tjänstegrad således kommer att i allt fall inom verket kvarstå, har det syntts Styrelsen vara med det allmännas fördel mera öfverensstämmande, att vissa göromål inom centralverket lika väl som hos de lokala tullmyndigheterna bestridas af yngre personer, hvilka ej kunna ega anspråk på lika stora aflöningsförmåner, som bokhållaregraden skulle medföra, men af hvilka dock, om de vinna fast anställning med sådan aflöning, som kan för en yngre ogift person vara tillräcklig för hans utkomst, kan utkrävas ett ganska tråget arbete och vida mera, än som torde vara att påräkna af extra tjänstemän med en mera tillfällig anställning såsom amanuenser. Med hänsyn härtill har Styrelsen ansett sig böra vidblifva sitt förra förslag om bibehållande å kammarkontoret af en kammarskrifvarebefattning med samma aflöning, som finnes upptagen i gällande stat för motsvarande tjänster vid Stockholms lokalförvaltning.

Då Styrelsen här i strid mot Komiténs ofvan antydda grundsats uttalat sig för bibehållande af en ordinarie tjänstegrad, motsvarande den nu befintliga första graden och således med mindre aflöning, än den Komitén föreslagit för de tjänstemän, hvilka efter dess mening böra tillhöra den lägsta ordinarie graden, eller med andra ord den nuvarande andra gradens tjänstemän, vill Styrelsen till stöd för sin mening framhålla ett särskildt skäl, hvilket kan tyckas vara af underordnad betydelse, men efter Styrelsens tanke är företrädesvis ur det allmännas synpunkt värdt mera behjertande än man på senare tider synes vara böjd att skänka deråt. Styrelsen afser här den ökade tjänstbarhet och det större gagn för det allmänna af en tjänstemans arbete, som kunna förväntas, när denne efter vunnen ordinarie anställning icke lemnas utan all eggelse att åt tjänsten egna det nit och intresse, som afser ej blott ett oklanderligt uppfyllande af bestämda tjänsteåligganden, utan äfven att vinna den förkofran i insigter och tjänstemannaduglighet, som betingar ett för det allmänna i hög grad ökad värde af den enskilde tjänstemannens verksamhet. Ett kraftigt medel att befrämja en dylik verksamhet förefinnes onekligen, så länge tillfälle gifves att genom befordran uppmuntra det större nitet och dugligheten, men när detta tillfälle inskränkes eller upphör, derigenom att de flesta tjänster göras likställda och uppöfver dem återstår endast ett fåtal platser, hvilka mängden af tjänstemän ej kan ega anspråk att hinna, rubbar man en anordning, som hittills säkerligen i väsentlig mån

bidragit att upprätthålla dugligheten inom landets tjänstemannakår. Hvad Styrelsen nu antydt torde icke heller böra lemnas utan afseende vid bedömande af frågan om kamreraretjänsternas bibehållande, ehuru det hufvudsakliga skälet derfor alltid måste blifva den i tjänsternas egen och hela organisationens beskaffenhet grundade ounnbärligheten af desamma.

På nu anförda skäl tillstyrker Styrelsen, att kammarkontorets ordinarie personal må utgöras af en kamrerare, en kammarförvandt, en bokhållare, hvilken tillika är revisor, och en kammarskrifvare.

Revisions- och statistiska byrån enligt Komiténs förslag motsvarar det nuvarande revisionskontoret med dess båda afdelningar, den egentliga revisions- och den statistiska afdelningen, hvilka bådas helt skiljaktliga och skarpt begränsade verksamhet snarare torde böra föranleda deras förvandling till särskilda kontor, såsom Styrelsen ock förordat i sitt underdåniga betänkande den 25 November 1873.

*Revisions- och
Statistiska
byrån.*

Inom den förra eller revisionsafdelningen äro för närvarande anstälde en kamrerare, tre revisorer och tre kammarskrifvare, af hvilka kamreraren, jemte det närmaste chefskapet för kontoret och tillsynen öfver arbetenas fortgång, handhafver beredningen af den med hvarje år växande mängden af ärenden, hvilka, innan de förekomma hos Styrelsen, skola undergå utredning och granskning inom detta kontor, nemligen alla ansökningar om restitution, om tullfrihet för reimportgoods, besvär öfver tullbehandling, anmärkningsmål rörande debitering af afgifter m. m., bland hvilka ärenden de förstnämnda särskildt äro i en ständig tillväxt, beroende af den rigtning, hvori lagstiftningen allt mer fortgår att medgifva tullrestitution vid utförsel af varor, tillverkade inrikes af utländska råämnen. Då Styrelsen på förut andragna skäl icke anser lämpligt att för dessa ärendens beredning och föredragning inför Styrelsen inrätta ytterligare en byråchefsplats, måste ock, såsom redan är nämndt, den nuvarande kamrerarebefattningen bibehållas för ärendenas beredning och öfriga honom nu åliggande bestyr inom denna afdelning.

Det egentliga granskningsarbetet ansåg Styrelsen i sitt förra förslag kunna utföras af fem revisorer, men Komitén har efter en noggrann redogörelse för revisionsgöromålets omfattning för året 1875 föreslagit antalet revisorer å denna afdelning till sex. Dessa göromåls omfång står i ett omedelbart beroende af trafikens och isynnerhet varuinförsels liflighet, och att Styrelsen, när den år 1873 afgaf sitt förra förslag och ej kunde förutse den högst betydliga tillväxt i nämnda införsel, som inträdde från och med det påföljande året, i följd deraf beräknade mindre arbets-

krafter såsom erforderliga å revisionskontoret, än förhållandena sedermera visat sig betinga och Komitéen tydligen ådagalagt vara oundgängliga för granskningsarbetets bedrivande med den noggrannhet, som är af nöden, är lika lätt förklarligt, som att Styrelsen nu med hänsyn till de af Komitéen andragna förändrade förhållanden anser sig manad att på det lifligaste understödja Komitéens förslag, att den med granskningsarbete samsätta personalen må bestämmas till sex revisorer.

Den statistiska afdelningen, som för närvarande utgöres af en revisor och fem kammarskrifvare, ansåg Styrelsen i sitt förra förslag böra blifva ett särskildt kontor med en kamrerare såsom föreståndare och tre andra ordinarie tjänstemän af kammarskrifvaregrad. Samma orsaker, som under de tre senaste åren vållat en så betydlig tillväxt i revisionsafdelningens göromål, hafva äfven föranlett ett väsentligen ökad arbete inom den statistiska afdelningen, hvartill kommer, att de ständigt stegrade anspråken på mera mångsidiga och snabba statistiska meddelanden under senaste året till och med kraft förstärkta arbetskrafter för denna afdelning. Den personal, Styrelsen för tre år sedan ansåg tillräcklig för dessa arbetens utförande, kan därför numera neppeligen medhinna dem, äfven under förutsättning att denna personal, såsom ämnadt var, skulle odeladt egna sin tid åt dessa arbeten, och ännu mindre arbetsprodukt lär vara att förvänta af en personal, som, enligt Komitéens förslag, skulle utom af föreståndaren utgöras af extra tjänstemän med ett årligt arvode af 1200 kronor, såvida icke antalet af dessa extra tjänstemän skulle ökas så mycket mera, då åter förslaget lämplighet ur ekonomisk synpunkt kan blifva tvifvelaktig. Styrelsen är äfven långt ifrån förvissad, att tillgång alltid kommer att förefinnas på extra tjänstemän, hvilka skulle vara sinnade mottaga en dylik tillfällig anställning inom en afdelning, der arbetena hittills, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, visat sig föga lockande för yngre tjänstemän — ett förhållande, hvilket är ganska naturligt, då underordnade statistiska arbeten, hvilka egentligen äro af mekanisk natur, men dock ganska tidsödande och ansträngande, måste erkännas icke utgöra någon lämplig skola för utbildning af tjänstemannaduglighet. Men just denna arbetets beskaffenhet gifver Styrelsen anledning att, med stöd af syftet i Komitéens förslag och enligt förebilden af den anordning, som på andra ställen och särskildt inom det statistiska centralverket är tillämpad, ifrågasätta det mera underordnade arbetets utförande på det sätt, att hvarken ordinarie eller extra tjänstemän därför skulle tagas i anspråk, utan arbetet öfverlåtas åt personer, stående utom verket,

hvilkas godtgörelse finge beräknas efter använt timantal eller efter annan grund, som kunde befinnas lämplig. Styrelsen har åtminstone ansett en dylik anordning böra försökas för att utröna dess lämplighet och i hvad mån besparing derigenom kan beredas det allmänna. Men på samma gång måste Styrelsen framhålla det ökade ansvar och arbete, som åläggas föreståndaren för denna afdelning genom den oafåtliga tillsyn öfver personalen, ett sådant system med nödvändighet påkallar, och behofvet att allt emellanåt inöfva nya biträden. Detta i förening dermed att han ensam eger ansvaret för arbetets utförande och sedermera skall sjelf bearbeta de af hans biträden lemnade materialerna, gifver åt hans befattning en helt annan karakter än revisorstjänsterna inom revisionsafdelningen ega, med hvilka Komitén velat göra honom likställd i grad och aflöningsförmåner. I den nu föreslagna anordningen måste därför ett ökad stöd hemtas för Styrelsens förut gjorda underdåniga hemställan om de statistiska arbetenas öfverlemnande åt ett särskildt kontor, hvars föreståndare skulle erhålla kamrerares grad och en derefter lämpad aflöning, hvilken Styrelsen anser till och med böra något höjas utöfver hvad Styrelsen förra gången föreslog, under förutsättning att han till biträden skulle erhålla ordinarie tjänstemän. Den ifrågavarande tjänstemannen är redan den verkliga kontorschefen för den statistiska afdelningen, och detta är en naturlig följd deraf att kamreraren å revisionskontoret har sin tid alltför mycket upptagen med öfriga till hans tjänst hörande göromål, för att kunna taga någon befattning med det statistiska arbetet, hvilket därför för honom blifvit främmande. Enahanda skulle naturligtvis förhållandet blifva med den af Komitén föreslagna nya byråchefen, hvilken, såsom jemväl styrelseledamot, komme att erhålla en ännu mera trägen tjänst än kamreraren, och således hade ännu mindre tillfälle att egna sig åt de statistiska arbetena, hvilka — väl till märkandes — aldrig inom Styrelsen erhålla någon vidare bearbetning, utan dels af den statistiska afdelningen omedelbarligen offentliggöras, dels på framställning af vederbörande embetsmyndigheter utarbetas och dem tillhandahållas och dels, för så vidt de afse utrikes handel och sjöfart, öfverlemnas till Kommerce-Kollegium, för att ingå i årsberättelserna öfver dessa ämnen, — i hvilka nu senast anförda omständigheter ett ytterligare ganska talande skäl ock erbjuder sig för Styrelsens åsigt, att åt denna afdelning och åt dess föreståndare bör gifvas en mera fristående ställning.

På grund af hvad Styrelsen sålunda anført hemställes underdånigst, att revisionskontoret må utgöras af en kamrerare och sex revisorer samt

att den afdelning deraf, som nu handlägger de statistiska arbetena, må bilda ett särskildt kontor — det statistiska — med en kamrerare såsom föreståndare och med en personal i öfrigt, som utgöres af tillfälliga biträden.

*Vikariat, extra biträden
m. m.*

Komitén föreslår vidare, att till vikariatsersättningar, arvoden och flitpenningar åt extra biträden, renskrifning m. m. skulle ställas till Styrelsens förfogande ett årligt belopp af 15,000 kronor, hvaraf beräknats 2,875 kronor till vikariatsersättning under semester, 1,325 kronor dylik ersättning under Chefens eller ledamöternas embetsresor, för renskrifning och för annat mera tillfälligt biträde samt 10,800 kronor till arfvoden åt e. o. tjänstemän. Nu har Styrelsen visserligen i detta sitt betänkande i underdånighet framhållit behovet af extra biträde i vissa fall utöfver hvad Komitén i sitt förslag antagit, nemligen dels för anställande af en amanuens å advokatfiskalskontoret och dels för att bereda bokhållaren å kammarkontoret nödigt biträde i och för bokslutets påskyndande, hvarjemte Styrelsen betviflar, att den ofvan upptagna posten å 1,325 kronor är för det dermed afsedda ändamålet tillräcklig, och dessutom finner sig urständssatt att på förhand kunna beräkna kostnaden för den af Styrelsen föreslagna anordningen af statistiska kontorets arbeten, men Styrelsen har dock trots någon förhöjning i det af Komitén föreslagna belopp möjligen kunna undvikas, derest Styrelsen skulle erhålla det bemyndigande, hvarom Styrelsen nu går att göra underdånig framställning. Å tullverkets stat finnes upptaget ett årligt anslag af 88,000 kronor under benämning: extra medelsfonden, hvarmed, bland annat, bestridas utgifter inom lokalförvalkningen, hvilka äro af samma slag som de ofvan uppräknade, eller vikariatsersättningar och arvoden till extra biträden, och det har derföre syntes Styrelsen både mera egentligt och ledande till större enkelhet och reda i räkenskaperna, att den extra medelsfonden förhöjes med det belopp, som nu skulle anvisas till nyss angifna ändamål inom Centralverket. Visserligen har den senare tidens lifliga trafik stält så stora anspråk på förstärkning af arbetskrafterna inom verket genom extra biträdens användande, att någon besparing ej kunnat göras å extra medelsfonden, men i allmänhet kan dock ett större samfåldt anslagsbelopp, afsedt för flera ändamål, disponeras med större ändamålsenlighet och utsigt att lemna tillräcklig tillgång än när anslaget fördelas i smärre belopp för särskilda behov. Derföre har Styrelsen ansett det vara med en klok hushållning mest öfverensstämmande, att anslaget till extra medelsfonden förhöjes med ett belopp af 15,000 kronor och att Styrelsen bemyndigas att använda nämnda fond jemväl till de i denna punkt afsedda ändamål.

Vidkommande vaktbetjeningen, nu bestående af en öfvervaktmästare och fem vaktmästare, har Komitén ansett verkets behof i denna del kunna fyllas genom fem vaktbetjente, då dessa erhålla något förbättrade aflöningsförmåner, och derföre föreslagit, att betjeningens antal skulle bestämmas till en förste vaktmästare och fyra vaktmästare. Den, såsom det kan synas, hittills tenligen mångtaliga vaktbetjeningen har efter Styrelsens erfarenhet åtminstone vissa tider af året visat sig icke vara större än behovet kräft, och anledningen härtill torde vara att söka dels i belägenheten af den åt verket upplåtna embetslokal, der de flera särskilda afdelningarne måst inrymmas ej blott i olika våningar, ntan jemväl i skilda byggnader, dels ock i den mera omedelbara beröring, hvori verket på senare tider mer och mer trädt med trafikanterna och som föranleder en mängd budskickningar från Styrelsen och dess kontor. Detta oakadt har Styrelsen trott sig icke böra afstyrka Komiténs förslag i denna del, med hänsyn dertill att vid behof af betjeningens förstärkning tillgång på extra biträde torde kunna påräknas och en viss besparing för statsverket således kan vinnas genom den af Komitén ifrågasatta minskningen i den ordinarie personalens antal.

Vaktbetjeningen.

I betänkandets sista punkt framlägger Komitén det af densamma uppgjorda förslaget till lönestat för Styrelsens embets- och tjänstemän samt betjente. I flera afseenden öfverensstämmer nämnda förslag med det af Styrelsen år 1873 afgifna, om än förhållandet mellan lön- och tjänstgöringspenningar ställer sig något olika, i det att de senare af Styrelsen beräknats till en fjerdedel af hela aflöningen, men enligt Komiténs förslag utgöra vida större andel deraf. Då nu tjensteinnehafvare skall åläggas skyldighet att vid sjukdomsförfall afstå tjenstgöringspenningarne oakortade, måste det för honom blifva ganska kännbart att dervid beröfvas en tredjedel eller två femtedelar af sina löneförmåner, såsom följdén skulle blifva af Komiténs förslag, men detta ogynnsamma förhållande drabbar egentligen de i graden yngre tjensteinnehafvarne och motväges af den fördelen att genom ålderstilläggets inberäkning i lönen denna i samma mån tjensteinnehafvaren längre innehaft tjensten kommer att ej blott ökas, utan äfven utgöra en större andel af sammanräknade aflöningen, hvadan Styrelsen ej anser sig ega anledning att ifrågasätta någon ändring i Komiténs

Stat.

téns förslag i den delen. Deremot kan Styrelsen icke undgå att anmärka såsom en oegentlighet i samma förslag, att tjänsterna blifvit med afseende å aflöningen sammanförda under några få grader eller grupper med lika aflöning för alla tjänster inom samma grad, ehuru en sådan fördelning af göromålen omöjligen låter sig genomföras, att icke vissa tjänster blifva trägnare och äfven mera ansvarsfulla än andra tjänster inom samma grad. Om än skiljaktigheten i detta afseende icke är af beskaffenhet att böra betinga tjänstens uppflyttning i högre grad, fordrar dock rättvisa och billighet, att det trägnare och mera maktpåliggande arbetet erhåller en högre ersättning, hvilken synes Styrelsen vid sådant förhållande lämpligen böra utgå under formen af högre tjänstgöringspenningar.

Då Styrelsen härefter öfvergår till de särskilda erinringar, den af Komitén uppgjorda lönestat från Styrelsens sida påkallar, möter först den föreslagna nedsättningen med två tusen kronor i den aflöning af elfva tusen kronor, Styrelsen i sin år 1873 aflåtna framställning ansåg böra bestämmas för *blifvande innehafvare af Generaltulldirektörsembetet*, varande nämligen den nuvarande Chefens löneförmåner, såsom för hans embetstid redan bestämda, oberoende af den reglering, som nu är i fråga. Redan vid en jemförelse mellan de af Komitén föreslagna aflöningsbeloppen för Chefen och ledamöterna, hvilka senare med ålderstillägg skulle kunna erhålla sjutusen kronor, torde framgå, huru den för Chefen ifrågasatta endast två tusen kronor högre aflöningen föga är afpassad efter det vida mera maktpåliggande och ansvarsfulla embete, Chefen bekläder, åtminstone efter den uppfattning, Styrelsen för sin del hyser om den myndighet och det ansvar, som böra åtfölja detsamma. Olikheten i dessa afseenden mellan Chefens och ledamöternas befattningar, den skiljaktiga ställning inom embetsverket och samhället, de i följd deraf komma att intaga, och de olika lefnadskostnader, som äro beroende af sistberörda skiljaktighet, måste efter Styrelsens förmenande betinga en större åtskillnad i deras löneförmåner än Komitén åsyftat. Väl inser Styrelsen, att, sedan aflöningen för Presidenterna i Hofrätterna af senaste Riksdag bestämdes till tio tusen kronor, en högre aflöning nu icke kan ifrågasättas för tullverkets Chef, men å andra sidan hemtar Styrelsen af sistnämnda beslut ett väsentligt stöd för sitt underdåniga förslag, att aflöningen för tullverkets Chef icke må sättas lägre än till tiotusen kronor. Jemför man nämligen en hofrätts- eller kollegiipresidents och en generaltulldirektörs embeten, med hänsyn till vidden af deras myndighet, göromålens trägnare beskaffenhet och det med embetet förbundna ansvar, och tager man vidare i betraktande

antalet af den tjenstemannapersonal, öfver hvilken de utöfva chefskap, och det behof, som Chefen för tullförvaltningen, likasom Chefen för åtskilliga andra förvaltningsgrenar, men deremot näppeligen en president, kan ega att träda i personlig beröring med representanter för motsvarande förvaltning inom andra länder och särskildt grannrikerna, hvilka sistnämnda båda omständigheter icke lära få lemnas ur sigte vid bedömmande af en Chefs lefnadskostnader, kan Styrelsen ej inse, huru ur nu angifna synpunkter tilldelandet af en högre aflöning åt Presidenterna än åt tullverkets chef kan af förhållandena rättfärdigas eller att öfverhufvud något annat skäl kan därför åberopas än den olika rangställning, de sedan längre tider tillbaka innehaft. Styrelsen får därför i underdånighet hemställa, att samma aflöning må bestämmas för tullverkets Chef, som från och med nästa år skall utgå till hofrättspresident, eller lön 7,600 och tjänstgöringspenningar 2,400 kronor.

För *Sekreteraren* utgör den nuvarande aflöningen enligt stat 4,500 kronor, hvartill kommer dyrtidstillägg af 900 kronor. I Styrelsens förra förslag hemställdes om en förhöjning i aflöningen för denna tjänst till 5,000 kronor med två ålderstillägg å tillhoppa 1,000 kronor, men Komitéen har bibehållit aflöningen vid ett belopp af 4,500 kronor, hvaraf 3,000 kronor liksom för närvarande äro lön, dock med rätt för innehafvaren att liksom öfrige tjenstemän åtnjuta ålderstillägg. Styrelsen anser sig dock böra vidhålla sitt förra förslag med afseende å *aflöningsbeloppet*. Denna befattning är säkerligen en af de trägnaste, som finnes inom något centralt verk, och dertill kommer att den brådska, hvarmed en mängd ärenden handläggas och expedieras inom tullverket, hindrar en jemn fördelning af göromålen, och föranleder att vid vissa tillfällen tjensten icke kan skötas utan en utomordentlig ansträngning. Mången sessionsdag, när denne tjensteman tillbragt fem å sex timmar på tjensterummet, har han lika många timmars hemarbete att fullgöra, innan han tidigt påföljande dag skall ånyo infinna sig i verket. Besinnar man vidare, att tjensten ställer stora anspråk på innehafvarens insigter, omdömesförmåga och stilistiska färdighet och att inom ett verk, der eljest de flesta och viktigaste tjenester äro af kameral natur, denna plats ofta måste besättas med personer, hvilka förut icke tillhört verket, torde den af Styrelsen föreslagna aflöningen icke kunna anses för hög, såvida verket skall kunna för platsen förvärfva och bibehålla fullt dugliga personer, helst Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen vid senaste lönereglering för Svea och Göta Hofrätter bestämt aflöningen för deras sekreterare till än högre belopp eller 5,800 kronor, utom ålderstillägg.

Med sekreteraren har *Kamrerären å kammarkontoret* hittills varit likställd i aflöningsförmåner, och Styrelsen, som ofvan visat den senare tjänstens oundgänglighet för verket samt antydt vigten och omfattningen af de densamma tillhörande göromål, måste ock i underdånighet föreslå, att dess aflöning äfven framgent må blifva lika med hvad Styrelsen tillstyrkt för sekreteraretjänsten. Hvad nyss är yttradt om tjänstgöringens ansträngande natur för sekreteraren i följd af vissa ärendens skyndsamma handläggning gäller i lika, om ej högre grad, innehafvaren af denna kamreraretjänst, för hvilken en sådan aflöning som den af Styrelsen föreslagna dessutom mer än väl betingas af det ur statsverkets synpunkt maktpåliggande förtroendeuppdrag, denne tjänsteman utöfvar med afseende på uppbörds-kontrollen.

För *kamreraretjänsten å revisionskontoret* hemställer Styrelsen, att aflöningen må bestännas i enlighet med Styrelsens förra förslag, och *kamreraretjänsten å statistiska kontoret* anser Styrelsen böra göras i aflöning likställd med nyssnämnda tjänst och sålunda blifva något bättre aflönad, än Styrelsen förra gången ifrågasatte, under antagande, att denne kamrerare skulle till sitt biträde erhålla ordinarie tjänstemän.

Den i kansliet anstälde *registrator och aktuarie* åtnjuter för närvarande: i aflöning 3,500 kronor, utom dyrtidstillägg 700 kronor, men Komitén har föreslagit en nedsättning i de nu utgående löneförmånerna till 3,000 kronor jemte ålderstillägg i likhet med hvad öfriga tjänstemän i samma grad skulle uppbära. Styrelsen kan dock icke annat än uttala sin bestämda öfvertygelse om den fulla behörigheten deraf att denne tjänsteman erhåller en något högre aflöning än hans vederlikar i graden, i anseende till de med hans tjänst förenade trägnare göromål. Med afseende å ett annat förvaltande verk, Statskontoret, har en arbetstid för tjänstemännen af sex timmar om dagen ansetts böra föreskrifvas, och om en dylik bestämmelse kan vara till gagn i fråga om vissa tjänster, såsom t. ex. revisors- och bokförareplatser, är den deremot ej med fördel tillämplig på andra tjänster, der göromålen måste utan uppskof fullgöras, äfven om de kräfvä än längre arbetstid för tjänstemännen. Till det sednare slaget hör ifrågavarande registrators- och aktuarietjänst. Under den del af året, då göromålen inom tullverket i allmänhet äro trägnare, har denne tjänsteman ofta den för närvaro å tjänsterummet vanliga tiden af fem till sex timmar fullt upptagen med diariiföring af inkomna mål, utlemnande af resolutioner eller andra handlingar åt enskilde, besvarande af enskildes förfrågningar, karteringsbestyr, utfärdande af bevis, expedierande af remisser

samt meddelande åt öfrige tjenstemän af upplysningar, och kan omöjligen derunder medhinna åskilliga andra honom åliggande göromål, hvilka dock icke kunna eftersättas utan olägenhet för verket, såsom den ständigt förlöpande registreringen af inkommande ärenden, afföringen af de hos Styrelsen afgjorda, ordnandet af dertill hörande handlingar, vården om arkivet m. m., för hvilka bestyr han då måste tillbringa å tjensterummet flera timmar under eftermiddagar eller å andra tider utom den egentliga expeditionstiden. Särskildt bör bemärkas, huru de tjenstemän, som stå i omedelbar beröring med allmänheten och hafva till åliggande att besvara deras förfrågningar, måste därför offra mycken tid, såvida allmänheten skall röna det tillmötesgående, den har rätt att fordra. Att således denne tjenstemans göromål, hvilka, för att lända verket likasom allmänheten till gagn, måste utföras med synnerlig noggrannhet, äro vida trägnare än för hans vederlikar inom graden i allmänhet, torde framgå af hvad Styrelsen nu i underdånighet anført, och anser Styrelsen deraf påkallas, att denna tjensteman framdeles såsom hittills erhåller en något högre godtgörelse än hans bemälda vederlikar, i hvilket afseende Styrelsen föreslår en förhöjning med femhundra kronor i de för denna befattning af Komitén föreslagna tjenstgöringspenningar.

För den *kammarskrifvarettjenst å Kammarkontoret*, hvilken Styrelsen ansett böra bibehållas, är aflöningen beräknad lika med hvad som utgår för motsvarande befattningar vid Stockholms lokalförvaltning.

Mot öfriga af Komitén i dess förslag till lönestat upptagna aflöningsbelopp har Styrelsen icke något att erinra, men då en reservant inom Komitén föreslagit lägre aflöningsförmåner för de yngre tjenstemännen inom den af Komitén så kallade första graden, hvaremot genom införande af tre ålderstillägg de efter femton års tjenstgöring i graden slutligen skulle erhålla lika hög aflöning som enligt pluralitetens förslag, anhåller Styrelsen att till de skäl emot en dylik nedsättning, hvilka redan äro anförda i Styrelsens förra förslag och Komiténs föregående betänkanden, få lägga ett annat, som gäller med särskildt afseende å Tullverket, nemligen att, då detta verk, utom dess centrala afdelning, består af en mångdubbelt större lokalförvaltning, och en mängd tjenester inom den sednare kräfvat enahanda kvalifikationer hos innehafvarne som de flesta befattningarne inom centralverket, aflöningen för de sednare ej får ställas så låg i jemförelse med den nyligen fastställda, ingalunda för höga normalstaten för lokalförvaltningen, att centralverket beröfvas tillfället att hos sig bibehålla de dugligare tjenstemännen, derigenom att de för

vinnande af bättre utkomst skulle se sig föranlåtna att söka förflyttning till lokalförvaltningen.

Då åtskilliga af de tjänster, hvilka enligt Styrelsens förslag skulle komma att indragas, redan äro vakanta och endast på förordnande uppehållas, kan detta förslag bringas till tillämpning, utan att öfvergångs- aflönings- eller indragningsstaterna behöfva i någon afsevärd mån betungas, hvilket deremot i högre grad skulle inträffa, derest den af Komitén uppgjorda reglering vunne godkännande, då ytterligare två för ej länge sedan utnämnde kamrerare blefve obehöfliga. Af de i Styrelsens förslag till indragning ifrågasatta tjänsterna äro endast följande med ordinarie innehafvare besatta, nemligen en notariatstjänst, kanslisttjänsten å advokatfiskalskontoret samt fem kammarskrifvarettjänster å revisionskontoret jemte en vaktmästarettjänst, af hvilka tjänster ytterligare några torde kunna påräknas till 1878 års början blifva vakanta genom innehafvarnes afgang eller befordran. Alla dessa tjänster äro för öfrigt sådana, att, så länge innehafvarne af dem i tjänstgöring qvarstå mot åtnjutande af sina nuvarande aflöningsförmåner, hvori billigheten torde fordra, att det nu utgående dyrtidstillägget jemväl inberäknas, besparing i stället kan göras i det för extra biträden beräknade anslaget, såsom Komitén ock förutsatt.

Med tillämpning af hvad Styrelsen sålunda i underdånighet anfört, har Styrelsen uppgjort och får härhos till Eders Kongl. Maj:t öfverlemna bifogade förslag till *stat för centralverket, afsedd att tillämpas från och med år 1878.*

Enligt detta förslag blifver den ordinarie aflöningsstatens slutsumma, 85,100 kronor, endast 1,600 kronor högre än motsvarande summa i Komiténs förslag, hvartill i båda fallen kommer det för vikariat, extra arfvoden m. m. afsedda belopp af 15,000 kronor, hvilket Komitén velat göra till ett fristående anslag, men hvarmed Styrelsen ansett egentligare att öka extra medelsfonden.

Antalet ordinarie embets- och tjänstemän samt betjente blir enligt båda förslagen från det nuvarande antalet af 35 minskadt till 25.

Jemföres åter den af Styrelsen föreslagna ordinarie aflöningsstaten med den nu för centralverket utgående aflönningen förutom ålderstillägg, finnes denna sednare utgöra:

enligt ordinarie stat	kronor 75,850: —
hvertill kommer dyrtidstilläggsstaten	» 11,180: —
	<hr/>
då summan blir kronor 87,030: —	

Afdrages derifrån slutsumman i Styrelsens förslag till
 ordinarie aflöningsstat..... kronor 85,100: —
 uppkommer en besparing mot den nu utgående aflö-
 ningen till belopp af..... kronor 1,930: —

Derjemte skulle det nu för extra biträden vid Styrelsens kansli och kontor anvisade anslag af 4,500 kronor indragas, hvaremot extra medelsfonden skulle höjas med 15,000 kronor.

Då för beredande af ålderstillägg åt tullverkets personal redan finnes å dess stat uppfördt ett förslagsanslag å 270,000 kronor, hvilket, utan att denna siffra behöfver öfverskridas, lemnar tillgång jemväl för den ålderstilläggsaflöning, som för centralverket af Styrelsen beräknats ifrågakomma under år 1878, behöfva härför erforderliga medel ej inberäknas, på sätt Komitén hemställt, i det under 7:de hufvudtiteln uppförda allmänna anslag till ålderstillägg; och torde för öfrigt, då alla andra anslag för tullverkets behof äro uppförda å dess stat och utgå af tullmedlen, skäl ej förefinnas att afvika från denna grundsats i fråga om de medel, som afses för ålderstillägg åt Styrelsen och dess kontor.

Det medelst nådig remiss Styrelsen delgifna betänkande af löneregeringskomitén återställes; och bifogas i underdånighet ofvan åberopade, af Styrelsen uppgjorda förslag till aflönings- och utgiftsstaten för Tullverket för år 1878; framhårdande Styrelsen med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
 tjenare och undersåtar

A. G:SON BENNICH.

NILS LAGERHEIM.

O. R. THEMPTANDER.

R. E. Eckerström.

Stockholm den 23 Oktober 1876.

Förslag till stat för Generaltullstyrelsen, att gälla från början af år 1878.

Nummer.	Kongl. Generaltullstyrelsen.	Lön.	Tjenst-förings-pennningar.	Jakt- och bättelega.	Hastlega och rese-kostnader.	Total-belopp.	Summa.	
1	Generaltulldirektör	7,400	2,600	---	---	10,000	22,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1	Byråchef	4,400	2 000	---	---	6,400		
1	D:o	---	---	---	---	6,400		
Kansliet.								
1	Sekreterare	3,000	2,000	---	---	5,000	14,500	
1	Registrator och Aktuarie	1,800	1,700	---	---	3,500		
1	Notarie	1,800	1,200	---	---	3,000		
1	D:o	---	---	---	---	3,000		
<p><i>Anm.</i> En utöfver här upptagna personal i tjänst varande Notarie, hvars befattning vid blifvande ledighet indrages, åtnjuter så länge han vid sin tjänst kvarstår, den för honom i 1877 års stat bestämda aföning.</p>								
Advokatfiskalskontoret.								
1	Advokatfiskal *	3,000	1,500	---	---	4,500	4,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
<p><i>Anm.</i> En här anställd Tullfiskal och Kanslist hvars befattning vid blifvande ledighet indrages, åtnjuter, så länge han vid sin tjänst kvarstår, den för honom i 1877 års stat bestämda aföning.</p>								
Kammarkontoret.								
1	Kamererare	3,000	2,000	---	---	5,000	13,000	
1	Kammarförvandt	1,800	1,200	---	---	3,000		
1	Bokhållare och Revisor	---	---	---	---	3,000		
1	Kammarskrifvare	1,500	500	---	---	2,000		
Revisionskontoret.								
1	Kamererare	3,000	1,000	---	---	4,000	22,000	
1	Revisor	1,800	1,200	---	---	3,000		
5	D:o	---	---	---	---	15,000		
<p><i>Anm.</i> Här anställda 5 kammarskrifvare, hvilkas befattningar vid blifvande ledigheter indragas, åtnjuter, så länge de vid sina tjänster kvarstå, den för dem i 1877 års stat bestämda aföning.</p>								
Statistiska kontoret.								
1	Kamererare	3,000	1,000	---	---	4,000	4,000	
Kammarvaktbetjeningen.								
1	Öfvervaktmästare	800	300	---	---	1,100	4,300	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1	Vaktmästare	500	300	---	---	800		
3	D:o	---	---	---	---	2,400		
<p><i>Anm.</i> En utöfver här upptagna personal i tjänst varande vaktmästare, hvars befattning vid blifvande ledighet indrages, åtnjuter, så länge han vid tjänsten kvarstår, den för honom i 1877 års stat bestämda aföning.</p>								
Summa		---	---	---	---	---	85,100	

* Advokatfiskalen och tullfiskalerna åtnjuta 12 proc. af Kronans andel i konfiskations- och bötesmedel enligt Kongl. Brefven den 2 Augusti 1771, den 28 Februari 1797, den 4 Februari 1800 och den 9 September 1818.